

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**Dimineața mai înalți,
seara mai scunzi ?**

Plăcerile iernii

DIN SUMAR:

- **Ce este oboseala ? • Un nou vehicul aerian... parașuta**
- **Sunetele văd și pot fi văzute • La 12000 de km, o flacără de chibrit • Un simplu guturai ? • Tragedia unui oraș • Secretul lui Ulise • Pagina de umor.**

50

ANUL XXVI
(1343)
11 DECEMBRIE 1970

INTERVIU

Trandafiri și păpuși în Cosmos

Înainte de a pleca la cel de al 21-lea Congres mondial de astro-nautică, ținut în orașul Konstanz din Elveția, Andriian Nikolaev a dat noi amănunte despre traiul în Cosmos. După cum se știe, împreună cu Vitali Sevastianov, el a petrecut în spațiul interplanetar 17 zile și 17 nopți, cea mai lungă perioadă înregistrată până acum.

Realizarea programului de lucru prevăzut a fost foarte oboșitoare. Unele experiențe tehnico-științifice trebuiau repetate de mai multe ori. De aceea lucrau adesea 15-16 ore pe zi; evident, programul prevedea numai 8, dar pe parcurs s-a ivit nevoia modificării unor timpuri. Astfel, pentru sport fuseseră prevăzute doar 30 de minute, care s-au dovedit însă insuficiente în stare de imponderabilitate, când pulsul nu urcă peste 84. Centrul de urmărire le-a permis deci să facă gimnastică de două ori pe zi câte 30 minute. Apoi, din cele două ore destinate odihnei, una a fost defalcată pentru însemnări în jurnalul de bord, întrucât cosmonauții se temeau să nu uite o seamă de detalii.

Nikolaev a descris foarte viu cât de complicată devine orice activitate: „Să zicem că, în timp ce măninci, îți cade o fărîmătură și începe să zboare prin încăperea. Până și prinderea ei îți ia timp. După fiecare masă trebuie să faci lună nava. Pentru astfel de nimicuri (dar în Cosmos nu există de fapt nimicuri) e nevoie de mult timp. Pe Pământ, după ce ți-ai terminat munca, te duci acasă, îți pregătești masa, măninci, speli vasele și în general nu socotești că asta a fost o muncă. În Cosmos, însă, totul este muncă. De aceea a și ajuns uneori ziua noastră de lucru la 16 ore.”

Pare paradoxal, dar lungimea zborului a favorizat îndeplinirea sarcinilor pe „Soiuz-9”. Într-adevăr, capacitatea de muncă crește o dată cu adaptarea la imponderabilitate, care se încheie după vreo trei zile de zbor, și apoi nu mai scade.

Reîntorși pe sol, cei doi cosmonauți au avut la început senzația că se află într-o centrifugă: brațele, trupul și capul li se păreau îngrozitor de grele. În prima noapte s-au trezit chiar de mai multe ori cu dorința de a se reîntoarce în imponderabilitate pentru a dormi în condiții „normale”. După cinci zile se readaptaseră însă pe Pământ și au putut începe prelucrarea însemnărilor din jurnalul de bord. Deocamdată se admite că există o relație directă între durata zborului în Cosmos și dificultățile care îi așteaptă pe astronauți la în-

toarcerea pe Pământ. Dar nu se poate spune dacă această relație va persista și în cazul unui zbor mai îndelungat, de una — două luni.

Întrebat dacă luaseră cu ei vreun obiect personal, o mascotă sau fotografii de familie, Nikolaev a răspuns: „Am luat cu noi trandafiri. Erau înveliți în celofan și, puși în apă, au ținut aproape șase zile. De fapt vroiam să-i prezentăm la televiziune, dar am uitat atât la primul cit și la al doilea reportaj și pe urmă nu au mai fost destul de frumoși. Am avut și fotografii de familie; în timpul zborului am scris dedicații pe ele. Peste cîțiva ani va fi probabil interesant să răscolim prin aceste amintiri. În plus, ne-au mai însoțit în Cosmos și două păpușele”.

În afara problemelor profesionale, subiectele discutate de Sevastianov și Nikolaev au fost cele obișnuite pe Pământ: prieteni și cunoscuți, literatură, amintiri din copilărie, dorințe (de a alerga pe o cîmpie, de a sta pe malul unui riu). „Visam despre Pământ așa cum visează marinarii despre uscat. În jurul lor este apă, iar în jurul nostru se afla Cosmosul — elemente naturale care au cu siguranță ceva comun”.

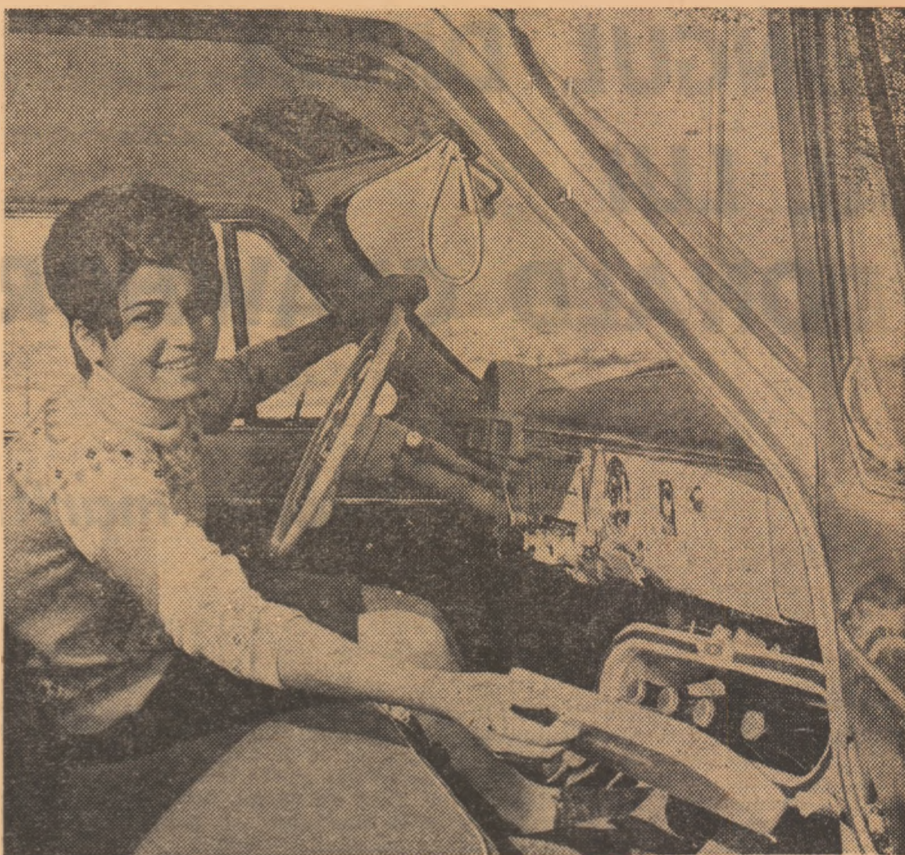
AGRONOMIE

Stat-major de luptă împotriva lăcustelor

De peste nouă milenii omul poartă o crîncenă luptă împotriva lăcustelor migratoare, care pricinuiesc anual ravagii uriașe. Spre a pune capăt acestei situații, a fost înființat la Londra un centru internațional de combatere a flagelului. În strînsă legătură cu organizațiile din țările interesate (îndeosebi cele din Orientul Mijlociu), acest centru primește informații și furnizează o strategie. Dat fiind că lăcustele nu țin seama de frontiere, țările invadate sau amenințate își coordonează eforturile pentru a distruge inamicul comun.

Centrul are cîteva secții, fiecare cu o misiune precisă: recunoașterea inamicului, localizarea lui, urmărirea deplasărilor pe care le face, studierea modului de viață și a reproducerii lăcustelor. În fiecare an sînt crescute și cercetate în laboratoare zeci de milioane de insecte. Sînt studiate în special mecanismele hormonale prin care o lăcustă solitară, inofensivă, devine o lăcustă gregară periculoasă, ca și factorii susceptibili să influențeze ciclul de reproducere.

Cercetările asupra insecticidelor au dat rezultate surprinzătoare. Acum 20 de ani erau necesari 45 l pentru a ucide 3 000 de lăcuste; astăzi aceeași cantitate răpune trei milioane de insecte. În același timp, cheltuielile generate de luptă împotriva lăcustelor au scăzut de 50 de ori. Aceste spectaculoase progrese se datoresc introducerii automobilului, dar mai cu seamă a avionului, care poate transporta mari cantități de insecticide și cu care norul migrator poate fi urmărit mai bine decît cu un vehicul pentru orice teren. În plus, cum avionul poate străbate distanțe mari, o variantă de luptă constă în răspîndirea insecticidelor în diverse puncte pe „ruta” lăcustelor. Un zbor „fructuos” poate ucide 180 milioane de insecte cu numai 270 litri de insecticid.

Frigider pentru automobile, cu capacitatea de 8,5 litri, care funcționează cu curent de la motorul mașinii, fără consum suplimentar de carburant. (Fabricat experimental la Erevan)

Foto: A.P.N.

CONSTRUCȚII

Structurile gonflabile

Structura gonflabilă este o tehnică nouă căreia i se pot da cele mai diverse destinații și care acum începe să-și găsească tot mai mulți partizani. De fapt, ideea nu e chiar nouă. Pe basoreliefurile asiriene pot fi observate burdufuri umflate cu aer cu ajutorul cărora soldații lui Assurbanipal treceau riurile; de altfel pinzele corăbiilor erau și ele o structură gonflabilă, avînd drept sursă de energie vîntul. Structurii gonflabile așa cum este ea concepută acum i se dau însă cu totul alte destinații.

La început, tehnica umflării a fost utilizată pentru baloane și dirijabile, la salturile pneumatice, plutele de tip celei folosite de Alain Bombard, colacul de salvare și, în ultimul timp, pentru protejarea de intemperii a stațiilor radar, înlocuind astfel cu aer materiale mai grele și deci incomode.

Dar în ultimul timp structura gonflabilă e tot mai insistent recomandată pentru construcția de... clădiri. În acest caz ea se prezintă sub forma a două sfere imbutcate, umflate și ancorate de sol. Această formă este cerută nu numai de legile estetice, ci și de necesitatea repartizării unor eforturi absolute uniforme în țesutul din care este realizată. Dar, cum se procedează? În incinta etanșă aerul este introdus de către un ventilator puternic, la o presiune suficientă pentru ca membrana să se umfle, să se întindă și să reziste la efectele climatice, ca de pildă vîntul sau ploaia (structura este prevăzută să facă față unui vînt de 130 km/h). Pereții pot suporta o greutate de 70 kg pe centimetru și sînt alcătuiți dintr-un țe-

sut de poliester, uns cu neopren. Structura se umflă în numai zece minute și ocupă pe sol 300 m² cu o lungime de 25 m, o lățime de 17 m și o înălțime de 8 m.

Întrebunțările care i se prevăd sînt multiple: acoperirea piscinelor sau terenurilor de sport în timpul iernii, construirea de antrepozite pentru depozitarea mărfurilor, protejarea șantierelor împotriva ploii și zăpezii, amenajarea de săli de expoziție mobile, centre comerciale etc. Realizatorii de structuri gonflabile propun chiar ca ele să fie folosite pe suprafețe foarte mari, în vederea creării de microclimate protejate de intemperii.

TRANSPORTURI

Autobuz la scară

Specialiștii în construcția de automobile studiază înfăptuirea unui nou tip de servicii realizate de autobuze, așa-numitele „autobuze la scară”, comandate de ordinator.

Noul serviciu ar fi asigurat de mici vehicule, de circa zece locuri, un fel de taxiuri în comun. Cei ce ar dori să folosească acest mijloc de transport ar telefona la un centru de control, unde ar comunica detaliile parcurului pe care ar voi să-l efectueze. Aceste detalii ar fi transmise unui ordinator care ar preveni mini-autobuzul prin radio, un mesaj imprimat înștiințîndu-l pe conducător de unde să ambarce clienții și unde să-i conducă.

Avantajul serviciului ar consta în faptul că eventualii călători ar putea fi luați chiar de la ușa casei și, în același timp, ar fi puțin costisitor. După părerea autorilor proiectului, cu o mare rețea de astfel de autobuze costul unui bilet n-ar trebui să fie decît de două ori mai mare decît al unui bilet de autobuz obișnuit. Studiile făcute au arătat că într-un oraș cu 100 000 de locuitori clienții n-ar avea de așteptat pînă la sosirea vehiculului decît cinci minute, iar durata totală a parcurului n-ar depăși douăzeci. Pasagerii ar călători confortabil, într-un vehicul spațios, cu aer condiționat, radio și podea tapisată. În afară de serviciul în oraș, unde ar culege călătorii ce ar dori să urmeze un parcurs comun, noul tip de vehicul ar putea fi folosit și pentru a deservi aeroporturile, hotelurile etc.

Reînnoiți din timp abonamentele pe 1971

veac nou

vă oferă informații de actualitate
Noutăți științifice și tehnice
Articole documentare
Reportaje
Teatru, cinema, modă, sport
Varietăți, umor
Săptămînal în 12 pagini

Abonamentele se primesc de către oficiile și agențiile P.T.T.R. și de către factorii poștali
Costul unui abonament anual — 40 de lei

Actualitatea
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală
Actualitatea actuală

LUNGUL DRUM AL LUI DONALD CRAWHORST

Drama maritimă a secolului

„Allo, „Tynemouth Electron“! Unde ești? „Electron“, răspunde! Indicațiile pluteau deasupra Atlanticului, nu înțelegeau ce se întâmplă, reveneau.

Dar eterul tăcu. O săptămână, două... Într-o dimineață, de la bordul vasului „Picardie“, care asigura legătura poștală între Londra și bazinul Mării Caraibilor, s-a semnalat ceva ciudat pe mare. Căpitanul Richard Box a urcat cuprins de moleșeală pe punte. Dar când a privit prin binoclu, i-a trecut somnul. Pe luciul oceanului, liniștit la ora aceea, se lăgăna un iacht minuscul, de formă neobișnuită, cu pinzele lăsate. Ambarcațiunea avea în ea ceva disperat, alarmant.

„Picardie“ s-a apropiat și a semnalizat cu sirena. Dar nimeni n-a răspuns. Atunci a fost coborâtă o barcă de salvare. Marinarii de pe vasul englez au cercetat cabina iachtului, care era de fapt un trimaran, și au rămas uluiți. Totul era în cea mai bună ordine, dar nici țipenie de om. În largul mării, la 700 mile de cel mai apropiat port. Un marinar a amintit în glumă de „olandezul zburător“, dar nimănui nu-i ardea de glumă.

Pe o masă dintr-un ungher al cabinei (cu o suprafață de trei metri pe doi și jumătate) se aflau câteva jurnale de bord pe ale căror scoarțe scria, ca și pe bordul trimaranului, „Tynemouth Electron“. Atunci, marinarii și-au amintit că, cu aproape un an înainte, un trimaran cu acest nume pornise, împreună cu alte câteva vase cu pinze, într-o călătorie în jurul globului, că „Electron“ era comandat de un anume Donald Crawhorst și că ziarele scriseseră mult despre el.

Marinarii de pe „Picardie“ au remorcă trimaranul. Și într-o săptămână, citi i-a trebuit vasului ca să ajungă la Santo Domingo, căpitanul Box a citit jurnalele de bord de pe „Electron“. Când a ajuns la ultimele pagini și-a dat seama că pe trimaran se petrecuse ceva ciudat. Dar ce anume? Notațiile se terminau brusc. Secretul „Electron“-ului rămânea astfel neelucidat.

Ziaristii englezi Nicolas Tomalin și Ron Hall, care au citit și ei jurnalele de bord ale vasului, și-au bătut capul mai bine de un an ca să dezlege misterul. Au cutreierat lumea, au stat de vorbă cu tot felul de inși, au cercetat filme și înregistrări pe bandă de magnetofon. Scrupuloasa lor muncă de cercetare a stat la baza unui volum, recent apărut la Londra, care a sârnit mare vilvă.

Primele începuturi

Donald Crawhorst a avut mult noroc, deși la început a trebuit să înfrunte destule greutăți. S-a născut în India, unde tatăl era administrator al unei căi ferate, iar mama învățătoare. Familia ducea obișnuită existență colonială, ferită de griji. Apoi, într-o zi, totul s-a dus de ripă. India s-a declarat independentă și familia Crawhorst s-a întors în Anglia. 1947 era un an greu, în care urmările războiului se mai făceau simțite din plin. Tatăl lui Donald abia a putut găsi un post de portar. Curând a murit, însă, și băiatul de 16 ani a trebuit să părăsească colegiul. A intrat în armată, în aviație. Acolo a fost trimis la o școală de specializare în electronică. A învățat să și piloteze și multe altele. Serviciul în aviație îi plăcea, dar Donald nu era prea agreeat de șefi, pentru că avea o fire îndărătnică, foarte independentă. În 1956 a fost îndepărtat din armată, cu gradul de ofițer.

Se pasiona pentru știință și ar fi vrut să se înscrie la Cambridge. Cu diploma câpătată în armată și-ar fi putut realiza visul; trebuia numai să dea un examen la latină. Dar n-a dat și, bineînțeles, n-a intrat la Cambridge, ci s-a

acuiat la universitatea din Reading, unde a fost angajat să lucreze într-un laborator. Acolo a întâlnit-o pe Claire (el avea 26 de ani), care a fost un generos dar al soartei.

Timp de un an, tânăra pereche a locuit împreună cu mama lui Donald. Apoi soțul a trebuit să se gândească la o slujbă mai bine retribuită, spre a-și întreține familia. Și, într-adevăr, a găsit de lucru la o companie de utilaj electronic; era plin de idei, i se deschideau perspective strălucite. Dar entuziasmul inginerului s-a ciocnit de realismul rece al conducătorilor firmei. Aceștia nu aveau nevoie de un om cu fantezie, ci de un comisvoiajor docil.

Atunci Crawhorst le-a spus tot ce gândea despre ei. Plăcerea de a le fi aruncat adevărul în față l-a costat însă scump pe Donald, întrucât a fost numaiidecât concediat.

Acum inginerul era total lipsit de mijloace, dar credea că știa bine ce are de făcut. Într-o lume aspră, împărțită în stăpâni și servitori, e mai bine să faci parte din prima categorie, și-a spus el. Era timpul să-și înjghebeze o afacere personală, a declarat el prietenilor. Pentru un business avea însă nevoie de bani; de unde să-i ia? Într-o zi l-a spus bătrânei doamne Crawhorst: „Mamă, dacă te-ai hotărâ să vinzi căsuța și să-mi dai mie banii, aș înființa o companie modestă, dar, înțelegi, numai a mea. Am și pus ochii pe ceva la Bridgewater, în comitatul Somerset. M-am gândit și la numele firmei: „Electron“. Sună bine, nu?”.

Și, curînd, la Bridgewater s-a ivit o nouă firmă, care fabrica un dispozitiv electronic pentru stabilirea direcției iachturilor. Dispozitivul nu era un miracol al tehnicii, dar yachtmenilor le-a plăcut. După o vreme, de afacerea lui Donald Crawhorst a început să se intereseze o companie mică, dar prosperă, specializată în aparatură radio. Ea a hotărât să cumpere întreprinderea „Electron“. Crawhorst a câpătat pe ea 8500 de lire sterline. Dar atunci s-a produs o minune. Compania a fost înghițită de un concurent mai puternic. Și Donald a rămas cu mult îndrăgitul „Electron“, plus lirele. A început o „epocă de aur“. Familia avea acum patru copii. Locuia într-un sat frumos de lângă Bridgewater; în fața casei staționa un „Jaguar“. Familia își petrecea toate week-end-urile pe o ambarcațiune mică, dar simpatică, cu un nume care intriga: „Ceainicul de aur“. Aveau vecini amabili. „Electron“ prospera.

Dar lui Donald Crawhorst îi mai trebuiau multe ca să fie mulțumit. Se lansase, cu businessul lui, în niște ape în care un pește mic de felul „Electron“-ului nu putea supraviețui. Ca să reziste trebuia să-și dezvolte producția, dar pentru asta avea nevoie de capital.

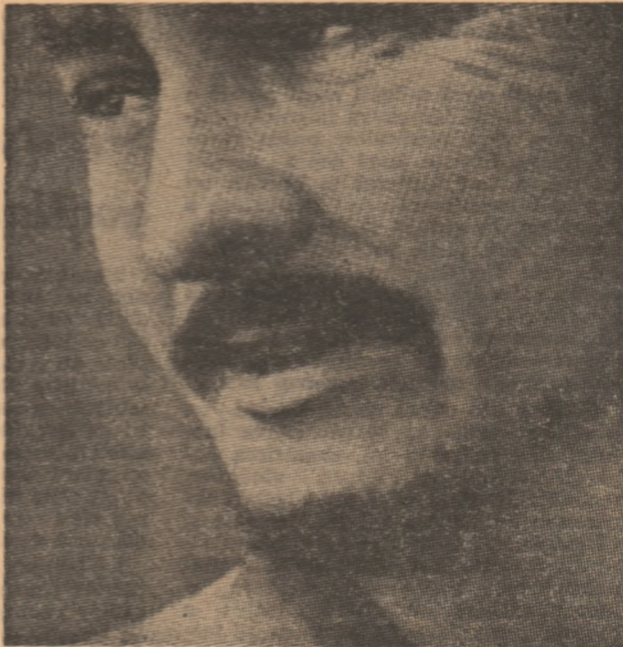
Donald Crawhorst se zbătea disperat. Mama lui nu mai avea casă. Ca să nu-și piardă întreprinderea, trebuia să găsească urgent o soluție. A avut și de astă dată noroc. A fost prezentat unui om de afaceri pe nume Stanley Best, care se îmbogățise de pe urma comerțului cu petrol. Era antipodul lui

Crawhorst — un om de afaceri rece, calculat, o adevărată mașină electronică de calcul. Dar freneticul optimism al lui Donald, care făgăduia cele mai luminoase perspective, l-a cucerit și pe el. Best n-a rezistat și l-a împrumutat o mie de lire sterline pentru consolidarea „Electron“-ului.

Cele o mie de lire au dat însă numai un scurt răgaz familiei Crawhorst.

Romantism în prozaicul nostru secol

Mai 1967. Anglia jubila datorită succesului dobîndit de un bărbat de 65 de

Donald Crawhorst

ani, care dovedise că și în prozaicul nostru secol mai e loc pentru romantism. Francis Chichester, care făcuse o călătorie în jurul globului pe un minuscul iacht cu pinze, se apropia de Plymouth, punctul terminus al temererei sale întreprinderi. Acolo era așteptat cu onoruri regiști; pe țarm îl adăstă recunoștința concetățenilor. Curtea îi pregătise diploma de cavaler (Sir) și o mare recompensă în bani.

Donald Crawhorst cunoștea aproape pe dinafară toate lucrările lui Francis Chichester. Zilnic consemna pe hartă itinerarul bătrînului marinar. Dar când a sosit ziua înapoierii triumfale a lui Chichester, ceva inexplicabil îl reținu pe Crawhorst să se bucure, înțit el nu se îmbulzi la Plymouth, împreună cu alți 250 000 de englezi, să-l salute pe erou. Să fi fost gelozie, invidie sau altceva?

Oricum, cert e că atunci a declarat el pentru prima oară că e gata să facă aceeași călătorie în jurul globului și încă fără escală. Ceea ce trebuia să-i aducă, afirma el, glorie și bani și, mai presus de orice, să-i dea posibilitatea să biruie toate greutățile. Căci tocmai atunci Stanley Best, creditorul lui, îi ceruse să-i înapoieze banii împrumutați.

La câteva luni după încheierea strălucitei călătorii a lui Francis Chichester cel puțin o duzină de yachtmeni se pregăteau să-i doboare recordul. Acum era vorba de o călătorie fără nici o escală și fără nici un contact cu civilizația. Unul dintre candidați era bătrînul lup de mare Bill Leslie King, cîndva căpitan de submarin. Un altul era ofițer în marina comercială, avid de glorie și oarecum un maniac, un tânăr pe nume Robin Knoks-Johnston. Se mai aruncase în luptă ofițerul de marină Tatley, un francez plin de roman-

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

tism, Moitessier, și John Ridgway, în tr-un anume fel un aventurier.

Pentru Crawhorst principala dificultate era procurarea unui iacht. Dar, ca întotdeauna, a avut o idee. Știa că „Gipsy Moth“ urma să fie îmbrăcată pentru totdeauna în beton și expusă, spre cea mai mare glorie a spiritului întreprinzător și curajului britanic, la Greenwich, alături de celebra „Cathy Sark“. Într-o scrisoare adresată municipalității din Greenwich, Crawhorst a cerut ca iachtul să nu fie „îmbălsămat“, ci să-i fie dat lui pentru repetarea unei călătorii mult mai senzaționale în jurul globului.

Deși Chichester nu era proprietarul lui „Gipsy Moth“, a fost întrebat ce părere are. El a cerut prietenilor informații despre Crawhorst. Dar aceștia nu i-au putut spune nimic precis. Și, prudența și intuiția nativă, care nu l-au înșelat niciodată pe Sir Francis, l-au făcut să nu fie de acord.

În urma acestui refuz, Donald a început să caute protecția unor magnați ai finanței. Afînd tot ce se putea afla (inclusiv numele valetului) despre lordul Thomson, unul din regii presei din Fleet-Street, într-o dimineață Crawhorst a format numărul secret de telefon al acestuia.

— Cine-i acolo? Paxton? a întrebat el, uluindu-l pe valet cu informațiile pe care le avea. Aici Donald Crawhorst. Trebuie să vorbesc neapărat cu lord Thomson.

Magnatul a ridicat receptorul. Crawhorst a început să-i demonstreze, cu un ton categoric, că ziarele „Times“ și „Sunday Times“ ar trebui să se ocupe de organizarea unei curse ce ar putea aduce imense beneficii, făcînd abstracție de publicitate. În ce-l privește, el, Donald Crawhorst, inginer-electronist și yachtman ar câștiga sigur competiția.

Din păcate, însă, lordul nu l-a ascultat pînă la capăt, ci a pus receptorul în furcă. Cu toate acestea, după două săptămîni „Sunday Times“ a anunțat că proiectează o nouă cursă. Evident, ziarul n-o făcea din dragoste pentru sport, ci pentru că, patronînd călătoria lui Chichester, modesta sumă investită în acea întreprindere îi adusese importante beneficii. Dar în asemenea cazuri principalul era noutatea, publicul trebuia luat prin surprindere, determinat să-și deschidă punga. S-a hotărît dar ca această cursă să fie, așa cum propusese Crawhorst, fără escală și ca biruitori să fie declarați doi concurenți: cel care se va întoarce cel dintîi acasă și cel care va atinge cele mai mari viteze. Trofeul celui dintîi; un glob de aur, iar al celui de al doilea: 5 000 lire sterline. Pentru start s-a stabilit o perioadă de cinci luni: de la 1 iunie pînă la 31 octombrie 1968.

Donald Crawhorst a anunțat imediat că participă la cursă. Ziarele îl prezentau ca pe un „iachtman misterios“. Întrucît nimeni nu știa pe ce ambarcațiune avea de gînd să pornească în călătorie. La drept vorbind, însă, nu era nici un mister. Nici Crawhorst nu știa cu ce avea să participe la competiție. Era profund afectat de eșecul cu „Gipsy Moth“. Și poate din spirit de contradicție a început brusc să demonstreze că iachturile de construcție tradițională erau învechite, că venise vremea trimaranelor. Era o imprudență care avea să-l coste însă scump. Căci dacă e adevărat că în largul mării trimaranele au, după părerea specialiștilor, unele avantaje față de iachturile obișnuite, din multe alte puncte de vedere le sînt inferioare. În plus, Crawhorst nu încercase niciodată un trimaran.

Vitali Kobiș

(Va urma)

G. Mazurin

Ilustrație la „Mașina electrică” de V. Kataev

PROZĂ

In foc și in...

Mai era o oră pînă la Anul Nou. Se strecurase pînă la dînsa prin mulțimea călătorilor din metro și pierduse pe drum cîțiva nasturi și o bună parte din siguranța de sine.

— Vă rog să mă iertați, începu el ștergîndu-și ochelarii. Știu că nu e prea frumos să vrei să cunoști pe cineva în metro, că e cam...

— Vulgar! îi sugeră fata, pe un ton casant.

— Da, da! I confirmă el, ușurat. Dar sînt singur. Și cînd v-am văzut, am...

— Ați înțeles că sînt singura și unica. Nu-i așa?

Călătorii din jurul lor zîmbeau ironic.

Jenat el privea speriat în toate părțile. Dacă ar fi putut să fugă de-acolo!

— Și, evident, ați hotărît să mă invitați la revelion?

telegere, ori poate că era numai reflexul unui bec. Oricum însă, cînd îi vorbi iar, avu un glas ceva mai dulce:

— Dar nu mi-ați spus încă ce-ați gîndit cînd m-ați văzut.

Acum își vorbeau cu glasul mai scăzut și ceilalți călători nu le mai dădeau nici o atenție. Potrivindu-și mai bine ochelarii, el mătură:

erau și mulți alții, dar el n-o vedea decît pe dînsa.

— Dezbrăcați-vă, îi pofti, scofîndu-și dînsa haina de blond.

Galant, el îi agăță blana lîngă paltonul lui.

— Dar dezbrăcați-vă, îi ceru ea nerăbdătoare.

— Adică?

Și în sinea lui se gîndea cum să fugă de acolo. Dar retragerea îi era tăiată de pictorul cel bătrîn care, între timp, arborase un costum de baie la modă. Barba îi era ascunsă de o caschetă de cauciuc.

— Timere, ne faci să întîrziem, îi admonestă pictorul sever.

În dîpa aceea înțelese; se află printre amatori de înot iarna, adunați să sărbătorească împreună Anul Nou în apă. Nu-l mai rămînea decît să fugă ori... brr!

Dar ce nu faci cînd ești încercat de o dragoste fulgerătoare! Așa încît, își dezbracă și el haina.

Copca de apă neagră dintre ghețuri semăna cu o gură de tigr. Închise ochii și se aruncă. Bine măcar că-l unseseră cu grăsime! Dar, cu toate astea, aproape că țipă cînd simți acele de gheață care-i sfîșioră carnea. Și or fi țipat cu siguranță, dacă nu s-ar fi sufocat, încît — fără să-și dea seama — începu să dea din miini și din picioare. Să înoate!

...În timp ce era frecat cu un prosop aspru și îmbrăcat cu grijă, își veni în fire. Începu să-și regăsească remarcabilă-i capacitate de gîndire și să înțeleagă că fata pentru care acceptase acest martiriu era acolo, lîngă el, și-l privea, cu niște ochi...

Îndărățul ei zări o masă care nu mai aștepta decît invitații.

— Sîntem așteptați, credincioșule cavalier, îi se adresă fata cu o voce caldă.

Dar deodată el se lovi peste frunte.

— Am uitat!

— Ce? Trebuia să faceți revelionul în altă parte? întrebă neliniștită fata.

— Nu, nu! Acum mi-am adus aminte că nu știu să înot.

A. Valentinov

PENTRU COPII

Imediat

A fost odată, într-un oraș, un băiat pe nume Kostia. Printre expresiile pe care le cunoștea și care i se părea că-i vin cel mai ușor la îndemînă era și asta: „Imediat”.

Într-o zi, cînd s-a întors de la școală, l-a cerut mamei niște lapte cald. Mama a turnat laptele într-o cratiță și a pus-o pe plita cu gaze. Tocmai atunci a sunat

însă telefonul și, trecînd în camera alăturată, mama i-a spus băiatului:

— Te rog, micșorează flacăra sub cratiță.

— Imediat, a răspuns Kostia, dar s-a apucat să cerceteze timbrele poștale pe care Petia i le dăduse în recreație. Între timp, laptele a dat în foc.

Mama a trebuit să se apuce să spele plita. După care, i-a dat o farfurie cu supă și i-a spus să treacă la masă. Trebuia să lipsească cîțva timp; avea o treabă urgentă.

— Imediat, a răspuns Kostia.

Dar a continuat să admire timbrele și a lăsat supa să se răcească. Cînd, în fine, i-a trecut prin minte să mănînce, supa se răcise de mult și nu mai avea nici un gust. Kostia a dat de o parte farfuria plină și a hotărît să iasă la plimbare. În curte, prietenii lui tocmai încercau să construiască modelul redus al unui yacht. Mai trebuia fixat catargul și atîrnate pînzele. Kostia le-a luat acul din miini și a început să coase pînzele de catarg dar a apăsat așa de tare, încît acul s-a rupt.

— Adu-ne un alt ac, l-au rugat băieții.

— În ordine, a făcut Kostia. Imediat.

Și s-a dus să caute un ac dar, pe scară, a zărit pisicuța vecinilor. A luat-o în brațe și a dus-o în casă ca să-i dea să mănînce supa. Uitase complet de ce venise.

După un timp copiii, care așteptau acul, și-au pierdut răbdarea. S-au dus să caute altul, au terminat de cusut pînzele și se pregăteau să pornească spre rîu pentru a-și lansa opera.

Kostia, care între timp își adusese aminte de tovarășii de joacă, a coborît iar în curte.

— Prea tîrziu, l-au spus copiii suprași, nu mai avem nevoie de acul tău. Și n-au vrut să-l ia cu dînsii.

Înciudat, Kostia s-a întors în casă și a hotărît să se culce. A adormit și a visat un vis uimitor.

Se făcea că plutea pe un fluviu mare, împreună cu Petia, prietenul lui. Tocmai admirau malurile abrupte acoperite de păduri dese cînd, deodată, pisicuța vecinilor, aceea care-i mîncase supa, a sărit pe punte. Dînd s-o prindă, Petia a încălecat peste bord și a căzut în apă.

— Ajutor! țipă. Mă înec! Salvează-mă!

— Imediat, a răspuns Kostia și a început să mediteze care din colacii de salvare, cel din stînga sau cel din dreapta,

Desena de Galina Briko

era mai potrivit. Între timp, vaporul își urma drumul și se depărta tot mai mult de Petia. Kostia s-a dus să-l caute pe căpitan. Dar niște mateloți au sărit într-o barcă, l-au scos pe Petia din apă și l-au întins leșinat pe punte. Cînd căpitanul a aflat că Kostia întîrziase să-și salveze prietenul, s-a făcut foc și a ordonat ca vinovatul să fie părăsit într-o insulă pustie.

Înspăimîntat, Kostia a țipat:

— Iertați-mă, n-o să mai fac!

Și s-a trezit. Mama se întorsese.

— Ce obosită sînt, a oftat ea, fii buni și fă-mi un ceai.

„Imediat” a vrut să răspundă Kostia dar, amintindu-și de vis, a alergat numai decît la bucatărie.

Nikolai Glazkov

El se încruntă și tăcu. Dar de peste tot îl priveau ochii dezaprobatori ai călătorilor. Încît n-avu ce să facă și trebui să se întoarcă spre ea:

— Nu știu unde aș putea să vă invit. V-am spus că sînt singur.

Peste ochii fetei lunecă o lucire de în-

cartea
cartea cartea
cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea
cartea cartea cartea cartea

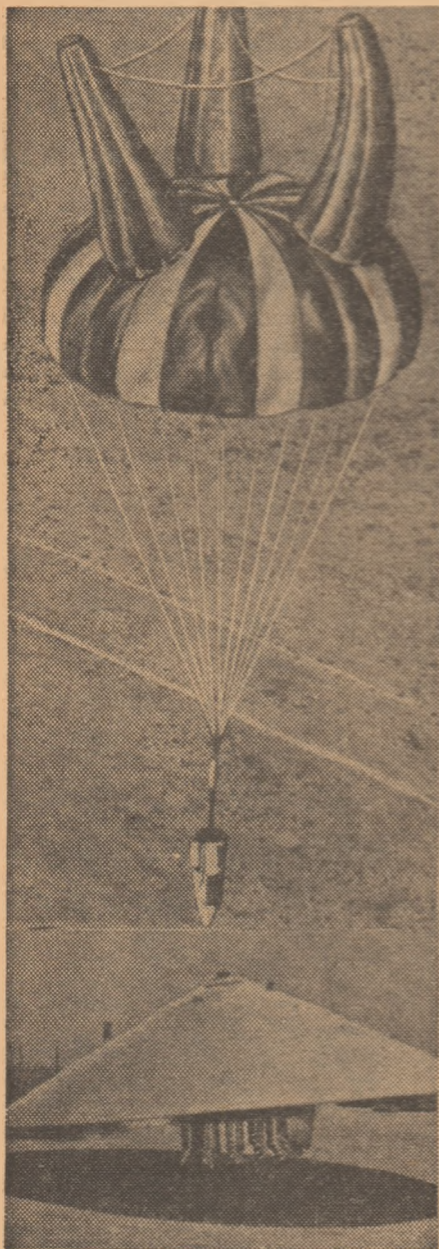
AERONAUTICĂ

Un nou vehicul aerian... parașuta

Pentru mulți, parașutismul continuă să fie îndeosebi un sport care apelează la curajul și sîngele rece al celor care îl practică. În realitate el este o tehnică în continuă dezvoltare. De altfel însuși aparatul se transformă, devenind tot mai complex și îndeplinind misiuni din ce în ce mai variate. Concepută la origine ca o simplă frînă verticală, parașuta a devenit capabilă. În versiunea ei modernă, să controleze în mod riguros o coborîre în orice condiții și să impună sens orizontal sau vertical. Încercătură mare sau mică, atmosferă normală sau rarefiată.

Mai este, deci, vorba despre vechea parașută? Noile dispozitive nu mai seamănă de fel cu parașutele clasice, iar prin performanțele lor se înrudesc în primul rînd cu planoarele și aeroxistele. De altfel, și numele lor este pe cale de a fi înlocuit prin denumirea mai cuprinzătoare de „sisteme de frînare aerodinamică”.

Cînd s-a născut, acum vreo 50 de ani, parașuta nu avea altă misiune decît aceea de a încetini căderea aviatorilor siliți să-și părăsească aparatul. Pentru realizarea acestei misiuni a fost adoptată o pînză (voalura) cît mai mare cu

Parașută „cu coarne” (sus) și parașută de „intrare planetară” (jos); aceasta din urmă poate asigura, în principiu, coborîrea lină pe Marte

putință. Voalura avea deci aproape 80 m² și era prinsă de om prin 24 de corzi sau suspante, care o traversau, încrucîindu-se în virful ei. Țesătura utilizată (mătase sau bumbac) era ușoară, dar poroasă. Aerul „prins” sub umbrelă „scăpa” prin pori, ceea ce micșora eficacitatea frînării. Așadar, dimensiunile voalurii erau impuse de materialul disponibil. Pe de altă parte, din cauza acestor dimensiuni uriașe, parașutele erau periculoase: cînd parașutistul trăgea de manetă, voalura și suspantele ieșeau din sacul în care stătuseră pliate. Voalura se desfăcea foarte repede,

dar parașutistul apuca totuși să mai cadă liber o clipă. Cînd se întindeau, suspantele puneau în contact două corpuri (voalura și parașutistul) între care exista o uriașă diferență de viteză verticală. Șocul care se producea era extrem de brutal. Voalura rezista greu tensiunii enorme la care era supusă de tracțiunea exercitată în clipa aceea de corpul parașutistului. În unele cazuri se sfîșia, explodînd aproape. În altele, cînd presiunea nu era distribuită uniform, o margine se îndoaie pe dedesubt, calota se răsucea vertical sau se forma o dublă calotă, eficacitatea frînării scădea, viteza de cădere creștea prea mult și totul se termina printr-un accident tragic.

După ce suferea șocul provocat de deschidere, parașutistul se afla de altfel și mai departe într-o situație delicată. Aerul nu avea cum să iasă de sub umbrelă decît „prelingîndu-se” pe la marginile ei și în felul acesta provoca oscilații periculoase. În plus, neputînd fi dirijată, parașuta era la cheremul curenților arieni. Prima îmbunătățire a constat deci într-un orificiu practicat în virful voalurii, pentru evacuarea aerului. În felul acesta stabilitatea parașutei a crescut și, concomitent, au scăzut riscurile de accident la deschidere.

Dar săritura a continuat să fie o grea încercare din cauza șocului provocat de deschidere. O dată cu progresul aviației a crescut și viteza de lansare, iar deschiderea parașutei a devenit din ce în ce mai greu de suportat. S-a constatat că deschiderea rapidă nu era un avantaj ci, mai degrabă, un inconvenient. O deschidere progresivă părea preferabilă. Spre a se obține acest rezultat, voalura a fost introdusă într-un fel de husă separată din care nu ieșea decît după întinderea suspantelor și în urma tracțiunii exercitate de corpul omenească. În aceste condiții, decelerarea de la 200 km/oră în cădere liberă la 18 km/oră în cădere controlată se efectua în aproximativ două secunde, în loc de o jumătate de secundă.

Această îmbunătățire, aparent minoră, a avut o importanță capitală. Intrucît a permis utilizarea de țesături puțin poroase. Tot atunci a apărut și nailonul, a cărui porozitate poate fi riguros controlată. Ciuperca clasică, de sub care aerul ieșea pe unde apuca, a făcut astfel treptat loc unor sisteme extrem de complicate, care permit un control aerodinamic precis și, în consecință, dirijarea dispozitivului. Tehnicienii au înțeles repede că parașuta își putea câștiga o oarecare autonomie. Dacă porozitatea voalurii e practic nulă, aerul de sub ea este comprimat de forța gravitației care acționează asupra parașutistului. Iar dacă acest aer sub presiune e eliberat în mod controlat, el creează forțe care pot fi folosite.

Ieșind printr-o fantă practică de-a lungul unui sector al umbrelei, aerul dă naștere la o împingere care imprimă parașutei o mișcare de translație, asigurînd în același timp o frînare satisfăcătoare. Unghiul deschiderii poate fi reglat pentru a face să varieze forțele cărora le dă naștere. Aparatul este deci manevrat prin intermediul unor fire speciale prinse de marginile fantei și terminate prin niște știfturi pe care le ține în mînă parașutistul. Practicarea unor mici fante suplimentare sau „înfundarea” calotelor în virf au eliminat balansările, au asigurat orientarea parașutei, reglarea vitezei de coborîre între 4-8 m/sec și o mișcare de translație de pînă la 6 m/sec. Din „plută” aeriană, parașuta a devenit astfel un adevărat aparat de navigație.

Acum, tehnicienii doresc să realizeze o „aripă zburătoare”. Forma triunghiulară n-a dat rezultate satisfăcătoare. În schimb, forma de aripă cu voalura dublă, despărțită din loc în loc prin pereți transversali, pare să fie de viitor. Ea asigură viteze orizontale de 17 m/sec și verticale de 2 m/sec. Se mai preconizează și forma de trifoi, de coroană și altele.

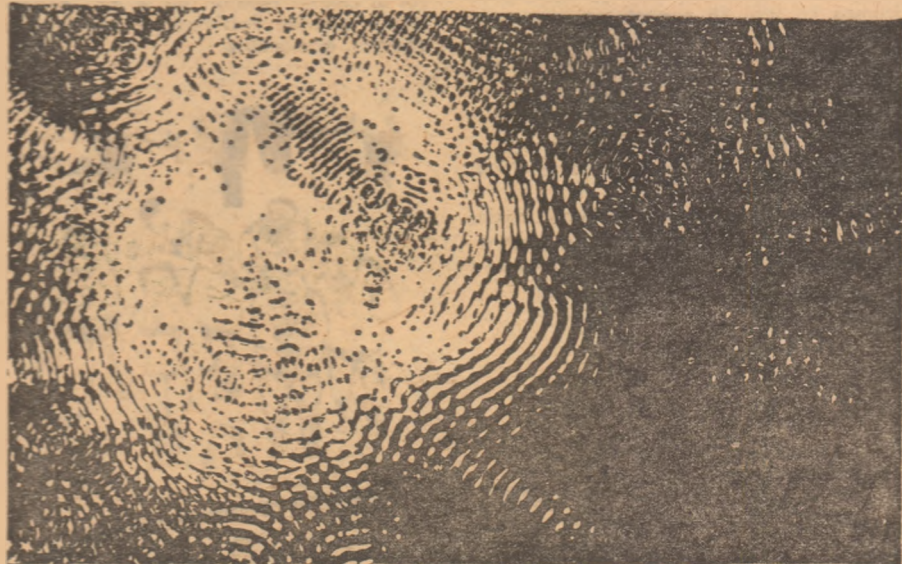
Tehnica parașutei va continua deci să evolueze rapid, pentru a satisface și cererile astronauticii, care pe de o parte are nevoie de parașute pentru recuperarea vehiculelor spațiale, iar pe de altă parte de sisteme de parașute, baloane și retrofuzee pentru aterizarea pe alte planete.

FIZICĂ

Sunetele văd și pot fi văzute

Primele imagini holografice au părut, la început, unora ca o realizare de domeniul prestidigitatiei. Din ciudatele fotografii luate la lumina unui laser, marele public nu reținea decît aspectul cel mai extraordinar: restituiră integrală a reliefului. Se știe, într-adevăr, că înregistrată pe o placă riguros plană, imaginea holografică

Vizualizarea celei de a 28-a măsuri a Toccatel în re minor pentru orgă de Johann Sebastian Bach

permite, prin simpla deplasare a capului, descoperirea unor detalii ale planului din spate, mascate de obiectele din primul plan. Apoi holografia s-a perfecționat și mai mult, dobîndind posibilitatea înregistrării și restituirii totalității informațiilor cuprinse într-un front de undă.

Scurta istorie a acestei tehnici, o istorie care n-are mai mult de cinci ani, revelează o evoluție semnificativă și foarte curioasă. Acum, holografia luminoasă pare să promită mult în ce privește tratarea informației, iar cea ultrasonoră, care folosește undele acustice, ar putea înlocui, în viitor, majoritatea metodelor actualmente folosite spre a vedea prin corpurile opace, mai ales razele X și, probabil, că la ea vor apela și geofizica sau oceanografia, defectoscopia și aeronautica.

Dar, în ce constă cel din urmă procedeu? Pe fundul unui vas cu apă sînt dispuse două surse ultrasonore de aceeași frecvență. Obiectul care urmează a fi studiat este plasat în stare de plutire în apă, după care prima sursă trebuie astfel orientată, încît să atingă suprafața fără să întîlnească pe parcurs obiectul, și îl străbate, intrucît ultrasunetele se propagă în solide. În timpul traversării, însă, faza și amplitudinea ei se modifică, condițiile de propagare se schimbă de la un mediu la altul. În raport cu prima undă, care este undă de referință, a doua este astfel deformată, deformările definind cu precizie obiectul explorat de ultrasunete. Deci, la suprafața se suprapun

șta știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

două unde de aceeași frecvență, dar defazate, încît apar interferențe. Iar dacă suprafața este fotografiată în condițiile dorite, interferențele acustice sînt traduse în interferențe optice. „Valurile” apar sub forma unor trăsături negre și albe, încît se obține o hologramă acustică de aceeași natură și cu aceleași caracteristici ca una obținută prin interferența a două raze luminoase. După care, proiectîndu-se prin ea un fascicul laser, lumina suferă aceeași difracție ca în holograma clasică. Încărcată cu toate informațiile pe care o undă poate să le culeagă despre un obiect, ea permite ca imaginea obiectului să fie văzută.

Una dintre cele mai convingătoare experiențe de holografie a fost realizată, însă, cu un accesoriu suplimentar,

o lentilă acustică, dispusă între obiect și suprafața apei. În felul acesta, distanța aparentă între obiect și suprafața a fost considerabil redusă. Și, intrucît apa are însușirea de a fi turbulentă, cercetătorii n-au încercat să observe holograma direct pe apă, ci pe suprafața unei pelicule fine unsă cu un strat de ulei. Undele ultrasonore exercitînd presiuni diferite în fiecare punct al peliculei, acestea le transmite uleiului pe care se formează astfel holograma acustică.

Dar dacă holografia acustică permite să se „vadă” cu ajutorul sunetelor, o altă serie de experiențe au arătat că și „sunetele pot fi văzute”. Într-adevăr, pe fotografiile realizate s-a putut vedea foarte clar efectul pe care-l produc fenomenele ondulatorii și vibratorii asupra unor medii bine definite. Astfel, atunci cînd o bulă de săpun este făcută să vibreze cu ajutorul unei diafragme aceasta pare că respiră, iar dacă sunetul devine din ce în ce mai ascuțit, numărul zonelor de pulsație crește. Fenomenul se aplică și la materialele solide. Astfel, dacă pilitura de fier este plasată pe o diafragmă în vibrație într-un câmp magnetic, ea nu mai aderă total la suport, ci se înalță formînd creste. „Dansul piliturii” înformează cercetătorii atît asupra intensității cîmpului magnetic, cît și asupra configurației lui. Încît, ni se spune, datorită holografiei acustice concertele vor putea fi însoțite, așa cum se vede în imaginea de mai sus, de vizualizarea imaginilor pe care le produc sunetele.

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

și Cehoslovacia. Oglinda noului telescop din Caucaz are diametrul de șase metri. Prin urmare, va fi cel mai mare din lume.

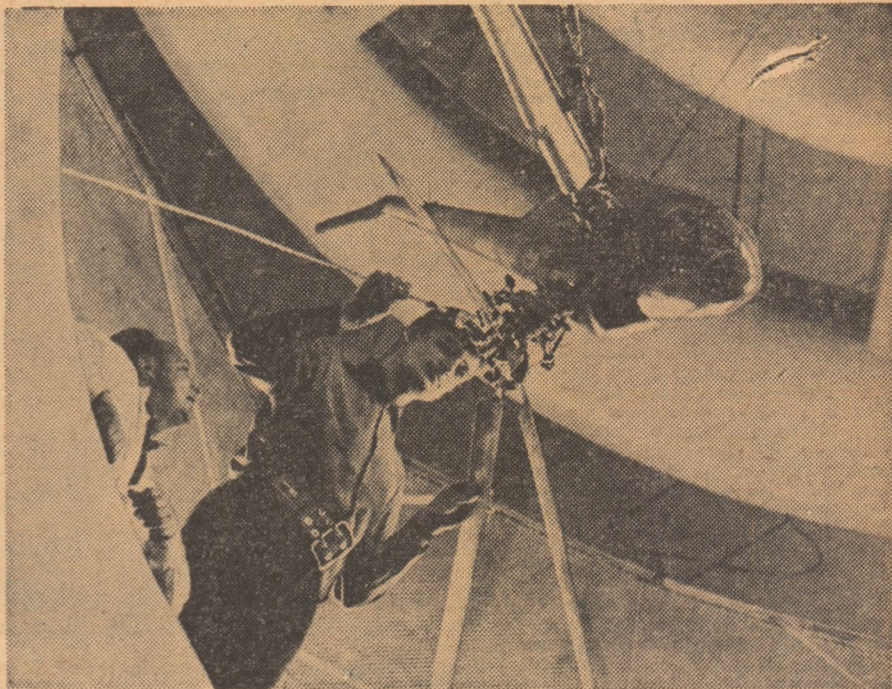
Mecanismele telescopului din Caucaz, construit de o uzină leningrădeană, sînt de o precizie ideală, deși instrumentul cîntărește nici mai mult nici mai puțin decît 850 de tone. Sensibilitatea aparatului este atît de mare încît ar putea să „vadă” flacăra unui chibrit aflat la o distanță de 10—12 mii de kilometri.

Se știe că sistemul de comandă al oricărui instrument astronomic trebuie să asigure în primul rînd orientarea precisă a telescopului în direcția obiectului și urmărirea acestuia. În cazul telescopului din Caucaz comanda se realizează, pentru prima oară în lume, cu ajutorul unei mașini electronice speciale. De altfel și pentru urmărirea corpurilor cerești va fi utilizat un sistem fotoelectric automat.

Noul instrument astronomic are o înălțime de 42 de metri. Telescopul are un tub gigantic, cu o lungime de circa 25 de metri și o greutate de 270 de tone. Baza este alcătuită dintr-un suport pentru tub și cîțiva stâlpi de sprijin. Aceștia din urmă sînt atît de mari încît interiorul le este împărțit în trei nivele care adăpostesc spectrografele și alte aparate optice, precum și serviciile auxiliare. În partea inferioară a tubului este montată oglinda, iar în cea superioară cabina observatorului.

Posibilitățile noului telescop sînt atît de mari, încît specialiștii au toate motivele să sperे în cele mai uimitoare rezultate. Oglinda ar putea fixa, de pildă, evenimente importante din nucleeele nestăpănate ale Galaxiei de unde sînt expulzate cu o viteză uluitoare, fantastice cantități de materie. Specialiștii nu cunosc încă natura forțelor de acțiune ale acestor fenomene.

O altă enigmă nedezlegată o constituie așa-numitele galaxii cu influență reciprocă, în care se bănuiește că s-ar forma uriașe sisteme stelare de tipul sistemului nostru. Noul telescop va fi, de asemenea, folosit pentru aflarea misterului quasarelor. În sfîrșit, cu ajutorul lui vor fi studiate fenomenele care se petrec în stele, vor fi cercetate spectrele stelelor cu compoziție chimică neobișnuită, planetele, atmosferele lor, acelea ale sateliților etc. Cu alte cuvinte, noul telescop va îngădui savanților să studieze fenomene care nu pot fi reproduse pe Pămînt nici în cele mai moderne laboratoare.

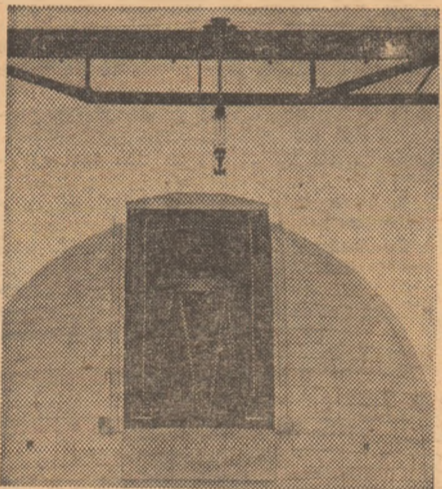
Proba elicopterului „Mi-4” în tunelul aerodinamic

Foto: B. Umihov

OPTICĂ

La 12.000 de km, o flacăară de chibrit

Acum cîva timp, anunțam că în Caucazul de nord, la 200 kilometri de stațiunea balneo-climaterică Kislovodsk, se construiește un observator astrofizic al Academiei de Științe a U.R.S.S. Intre timp a început, și în clipa de față se apropie de sfîrșit, montarea celui mai important instru-

Turnul telescopului din Caucaz

ment al observatorului, un gigantic telescop, unic în lume prin proporțiile lui.

Historia aparatelor astronomice se confundă, de fapt, cu istoria construirii unor aparate tot mai mari. Pînă în ultimul timp cel mai mare „ochi” al Pămîntului era telescopul observatorului de pe muntele Palomar (S.U.A.), cu diametrul oglinzii de cinci metri. În Europa, pe locul întii se situa telescopul de la Observatorul astrofizic din Crimeea cu diametrul oglinzii de 2,6 metri. Telescoape cu o oglindă de 2 metri există în Azerbaidjan, R.D.G.

FIZIOLOGIE

Dimineața mai înalți, seara mai scunzi?

Coloana vertebrală a omului este alcătuită, după cum se știe și cum ne spune de altfel chiar numele ei, din vertebre. Acestea sînt niște inele osoase, aproape identice ca mărime și formă, amplasate unul peste altul pe verticală. Orificiile inelelor, care, laolaltă, alcătuiesc canalul vertebral, adăpostesc măduva spinării cu complexele și mulțilateralele ei funcții fără de care viața normală a organismului n-ar putea fi concepută. De la măduva spinării se ramifică, la nivelul fiecărei vertebre, rădăcinile nervilor rahidieni, prin intermediul cărora se realizează legătura

sistemului nervos central cu organele și musculatura corpului omenesc.

Dar coloana vertebrală nu este numai un depozit de măduvă ci și un organ de sprijin și mișcare. De aceea ea trebuie să fie rezistentă și în același timp elastică. În cursul evoluției natura a inzestrat-o cu un excelent amortizor — discurile intervertebrale, foarte rezistențe și elastice. Acestea le datorează coloana elasticitatea și mobilitatea ei. Mai mult decît atît, acești amortizori protejează permanent, adică în tot cursul vieții, coloana vertebrală și măduva spinării împotriva loviturilor, zguduirilor și a solicitărilor de orice natură din exterior.

În ciuda acestei protecții, însă, solicitările intense se pot solda uneori și cu uzura discurilor intervertebrale. Lucru care este, de altfel, o consecință firească a fenomenelor care se petrec în organism în ansamblul lui. Coloana elastică a copiilor și tinerilor își pierde treptat mobilitatea, împrejurare care explică de ce vîrstnicii sînt mai scunzi decît tinerii. Mai mult chiar, seara, mai ales după o zi de muncă încordată omul este cu 1,5—2 centimetri mai scund decît dimineața. Acest fenomen aparent ciudat își găsește explicația în faptul că în cursul muncii, sub influența unor solicitări excesive pe verticală, discurile intervertebrale cedează țesuturilor înconjurătoare o parte din cantitatea de apă conținută în ele, din care cauză scad în înălțime.

Fenomenele de mai sus sînt firești. Adesea, însă, aceste procese se petrec într-un ritm mai accelerat, iar modificările intervenite în discuri, ca și în coloană în ansamblu, nu mai corespund vîrstii individului: procesul de îmbătrînire începe mult mai devreme. În această situație nu mai avem de-a face cu un proces fiziologic condiționat de vîrstă, ei cu o stare patologică. Este așa-numita osteocondroză intervertebrală, cu alte cuvinte o afecțiune degenerativă a discurilor intervertebrale. Multă vreme s-a crezut despre această afecțiune că ar fi pricinuită de o infecție sau răceală. Astăzi se știe, însă, că la baza ei stau modificările suferite de discurile intervertebrale. Se cunosc, de altfel, și o seamă de măsuri de prevenire a acestor modificări. Dar despre asta s-a mai scris și cu alte prilejuri.

COSMONAUTICĂ

Roboți pe planete

După cum se știe, „Lunohod-1” a coborît pe Lună transportat de „Lunik-17” care a aselenizat lin la 17 noiembrie, ora 6.47 (ora Moscovei) și la trei ore după aceea, la capătul necesarelor controale ale instrumentelor și aparaturii, a făcut să se deschidă o pasarelă pe care vehiculul lunar a pornit la drum. Toate acestea țîn acum de domeniul istoriei astronauticii.

Ceea ce se știe mai puțin e că însăși istoria fascinanților roboți pe care îi vom vedea, poate, peste cîțiva ani circulînd pe alte planete își trage originea din ceea ce nu prea de mult era încă socotit un joc de savanți poznași: anume din faimoasele „broaște gînditoare” ale primilor specialiști în cibernetică și automată. Pe vremea aceea li s-a spus broaște pentru că prin for-

ma lor aminteau de aceste simpatice orăcăitoare, niște mari cilindri burdușiți cu instrumente și circuite electrice, care se mișcau greoi de colo pînă colo prin laboratoare. Erau niște instrumente foarte ciudate, cvasi-inteligente: „vedeau” obstacolele și le ocoleau, se „recunoșteau” cînd se întîlneau dar, ceea ce uimea cel mai mult, era împrejurarea că, atunci cînd erau aproape descărcate, știau să găsească la timp drumul spre a se îndrepta spre o sursă de curent electric și a se reîncărca. De altfel și „Lunohod” cînd „își dă seama” că bateriile sale sînt descărcate, deschide un capac și-l expune la soare. Dar el poate să-și și cruțe această osteneală atunci cînd soarele nu e deasupra orizontului și nu-l poate lumina.

Ce perspectivă deschid, însă, pentru viitor asemenea vehicule? Nu mai poate încăpea nici o îndoială că ele apropie mult vremea explorării sistemului solar. Pentru a lansa o sondă, a o face să coboare pe Lună și a se ridica iar pentru drumul de întoarcere, trebuie

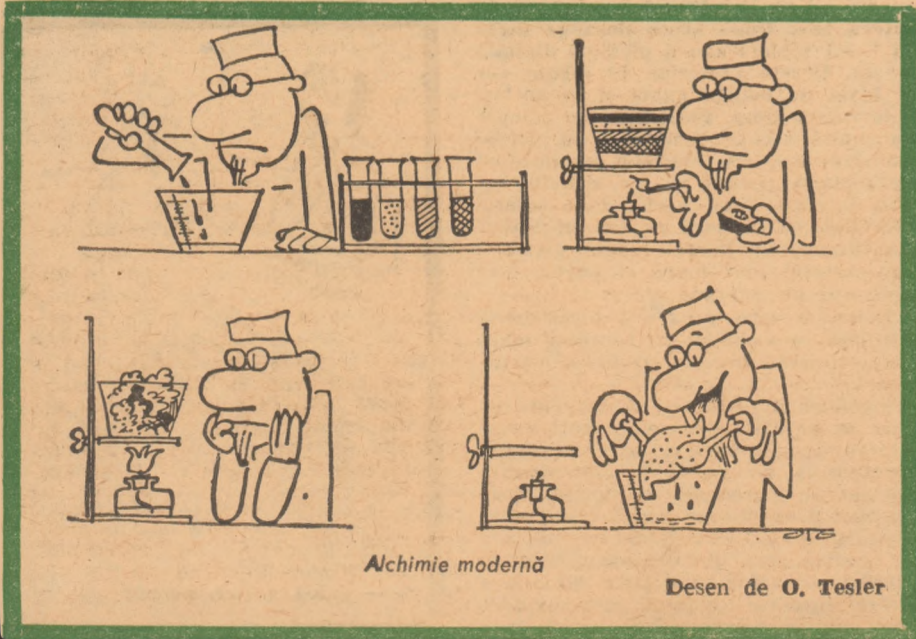

„Lunohod” în acțiune

să i se imprime o viteză de 16,7 km/sec. Dar o asemenea viteză e mai mult decît suficientă, în cazul utilizării unor orbite speciale, spre a arunca o privire și asupra lui Mercur, făcînd în treacăt o vizită în vecinătatea lui Venus. De altminteri, Venus a și fost atinsă de sondele terestre, prin zboruri cu o durată de 130 de zile. Încît nimic nu mai pare să excludă posibilitatea că s-ar putea ajunge și mult mai departe; cea mai mare dificultate ar ridica-o timpul necesar pentru a străbate enormele distanțe. În cazul lui Jupiter ar fi, de pildă, nevoie de 6 ani pentru dus-întors cu o viteză de 14,4 km/sec. Dar cu o viteză de 16,7 km/sec. s-ar putea face un salt pînă pe Saturn chiar în 3 ani, pe Uranus în 7, pe Neptun în 13 și pe depărtata și necunoscuta Pluton în 19 ani.

Automobilul lunar schimbă astfel termenii probabilei explorări planetare. Dacă lunile sau chiar anii de zbor necesari interzic pentru moment omului să nutrească asemenea ambiții, nimic nu-l mai poate împiedica însă să lanseze spre îndepărtatele planete roboți în stare să coboare pe suprafața lor (bineînțeles acolo unde există condiții de coborîre) să fotografieze și să transmită imagini, să culeagă mostre și să le analizeze, ori să facă primii pași pe soluri niciodată călcate.

Evident, în asemenea cazuri omul va trebui să se poată încrede orbește în mecanismele vehiculelor, întrucît ar fi foarte greu de ghidat de pe Pămînt un automobil ce ar circula pe altă planetă. Între Terra și Jupiter, de pildă, în condițiile cele mai favorabile de distanță minimă e nevoie de cel puțin 33 de minute pentru ca un semnal să poată străbate distanța care le separă.

Alchimie modernă

Desen de O. Tesler

Poșta medicului

SANICA — București : Impotriva zăbălușei badijonări cu : Rp. glicerina boraxată 20%, 20 g, Stamicină tb. II, vit. B₁ fiole I, vit. B₆ fiole I. Eventual, combinate cu o cură de Stamicină pe cale bucală.

CORA — Iași : 1) Este vorba de un ușor retard psihic, dar nu aveți motive să vă îngrijorați. Se va remedia pe parcurs. Un copil poate să umble „tirziu” sau să vorbească „tirziu” și apoi să „ajungă din urmă” perfect. Un exemplu celebru : Einstein n-a izbutit să citească decât foarte „tirziu”, astfel încât mama lui se temea chiar să nu fie debil mintal, iar la școală profesorii îl considerau un elev slab... 2) Părul ondulat natural provine de la foliculii piloși mai mult sau mai puțin curbați, înclinați sau turtiți și secțiunea lui este neregulată. Ondularea este de aceea greu de influențat prin udarea, încălzirea sau folosirea de substanțe chimice. O oarecare modificare pasageră e totuși posibilă pe aceste căi.

G. TRIF. 32 — Bala Mare ; **GILL** — Fetești : Nu se mai poate face nici un tratament la această vîrstă, dar puteți încerca să vă găsiți „omul potrivit”.

CIMPEANU T. GRIGORE — Tulgheș : Vă mulțumim pentru frumoasele dv. cuvinte. Vom ține seamă de sugestiile pe care le faceți. Citiți lucrarea „Introducere în gerontologie” de D. Postelnicu și colaboratorii, apărută recent în Editura Academiei.

N. MIHAI — Slobozia : Sint dureri reumatice, probabil, datorite spondilozei. Ar trebui să faceți radiografia ale coloanei vertebrale pentru precizarea diagnosticului.

G. G. — Moinești : Tratamentul recomandat de noi nu-l contraindică pe cel care îl urmați în prezent.

CASCARADE MARIN — București : Este vorba, probabil, de o inhibiție psihică. Ar fi bine să vă adresați unui medic specialist neuropsihiatru.

M. — Sibiu : 1) Trebuie să știți că există o cădere fiziologică a părului. Normal, în fiecare zi cad 25—50 fire care se refac. Intensitatea căderii e mai mare primăvara și toamna. Părul bogat și ondulat din copilărie nu este — din păcate — o garanție pentru mai tirziu. 2) Ați greșit totuși. Diderot spunea : „Nu-i de-ajuns să faci binele, trebuie să-l faci și bine”. Revizuiți-vă purtarea față de partenera dv. Nu e în nici un caz ceva patologic ci... psihologic.

N. PETCU — Timișoara : Un articol „despre gogonele” nu merită să publicăm, dar vă putem asigura că le puteți consuma fără grijă „ca acritură pentru iarnă”. Chiar cu profit : sint bogate în vitamine.

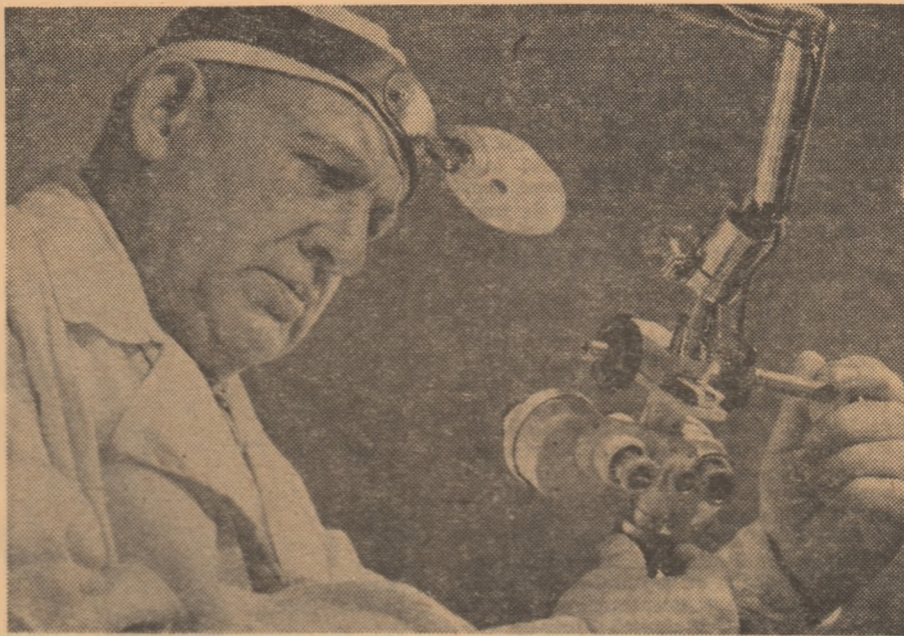
D. B. D. — București : **I. ARNIȘ** — Ialomița : Adresați-vă unui specialist neuropsihiatru ; eventual apelați la cabinetele speciale din Capitală.

ING. LEONTE PAUL — Constanța : Interesante întrebările dv., dar din păcate nu le putem răspunde decât telegrafic : 1) Apa trece în circuitul sanguin și îngreunează circulația (prin volum) mai ales în afecțiuni cardiace, hipertensiune etc. 2) Se poate minca între mese, dar la ore regulate ; altfel se dereglează „reflexul condiționat” al secrețiilor digestive care nu mai corespund cu momentul optim. Se pot lua 4—5 mese pe zi, la aceleași ore. 3) Pentru a nu înghiți aer, pentru a evita aerofagia. 4) Dulciurile consumate între mese rămân între dinți, fermentează și favorizează producerea cariilor dentare. 5) E o prejudecată în privința beției. Amestecul de băuturi dă însă dureri de cap tocmai prin „salturile” de „grade” și substanțe chimice pe care le conțin. 6) Apa singură nu calmează, dar are un efect psihic, mai ales în cazuri în care nu sint necesare... medicamente.

D. DOBRE — Cluj : 1) Evitați în viitor asemenea tratamente „după ureche”. Felul cum ați procedat în cazul cumnatei dv. ne amintește de malițioasa caracterizare a tratamentului medical dată de Voltaire : „Arta de a administra un remediu, despre care nu se cunoaște nimic, unui pacient care este cunoscut și mai puțin”. 2) Suferiți de un păcat care intr-o discuție medicală, consemnată recent în „Paris Match”, a fost numit „obezitofobie”. Intr-adevăr, teama de a te îngrașa poate deveni o obsesie și avea consecințe la fel de periculoase ca și obezitatea. Aveți îndici corporali absolut normali și dacă nu v-ați îngrașat pînă la 50 de ani cu un regim rațional, nu există pericolul să mai deveniți obez.

NEȘU G. CONSTANTIN — Com. Jilava : 1) Trebuie să vă contraindicăm : nu gazele provoacă hemoroizii și fisurile anale, ci invers. Tratind cum trebuie aceste tulburări veți scăpa și de celelalte neplăceri. Dacă operația e indicată de către chirurg, e bine s-o faceți. Ca paleativ : evitați alimentele care fermentează, în special varză, fasole, cartofi. Beți ceaiuri de coada calului. Luați după mese 2—3 tabl. de Carbo medicinalis (cărbone medicinal). 2) Dacă soția dv. suferă într-adevăr „de inimă”, munca de noapte e contraindicată. Dar avind numai părerea dv. nu ne putem pronunța. Este necesar un examen cardiologic la un specialist.

(Continuare în pag. 11-a)

Alexei Kolonizcenko, specialist ORL binecunoscut în Ucraina pentru izbutitele-i operații de redare a auzului

TEMĂ DE SEZON

Un simplu guturai?

Anotimpul rece este sezonul guturaiului. Dacă ați contractat această afecțiune neplăcută, n-o tratați după rețeta lui Mark Twain care spunea că un guturai tratat ține 14 zile, iar unul netratat... două săptămîni. Există într-adevăr, în general, părerea că guturaiul nu este, de fapt, o boală. Vechii medici greco-romani considerau chiar guturaiul ca o „secreție favorabilă”. De atunci datează probabil și obiceiul, perpetuat încă de mulți inși, de a ura celui ce strănută „să-l fie de bine”.

Deși pare o boală „nevinovată”, rinita, coriza sau guturaiul este o afecțiune care poate prezenta complicații serioase. Ea este expresia unei inflamații a mucoasei nazale datorită „redesptării” virulenței unor microbi banali aflați în mod obișnuit în căile respiratorii sau unei infecții prin molișpire. S-a constatat că în sezonul rece mucoasa nasofaringiană (învelișul intern al nasului și faringelui — organe ale respirației) se usucă, se strînge și îi dispare mucusul protector. În aceste condiții, virusul găsește teren prielnic să atace mucoasa nasofaringiană și să producă boala.

Simptomele guturaiului sint cunoscute : secreție nazală abundentă, senzație de nas infundat, strănut, uneori dureri de cap și febră ; bolnavul pierde aproape complet simțul mirosului, mai ales dacă boala se cronicizează. La aceste simptome se mai adaugă lăcrimarea ochilor și senzația de infundare a urechilor.

Cu o îngrijire corespunzătoare, guturaiul poate dispăre în câteva zile, scurgerea nazală se împușinează, mucoasa nasofaringiană se refacă și revine la funcția sa normală.

Guturaiul se poate însă complica, dacă îl tratăm cu indiferență, fie prin cronicizare, fie prin afectarea altor organe.

La cronicizarea lui contribuie și o sumă de cauze locale : deviațiile de sept, sinusitele și amigdalitele, acestea două din urmă apărind fie o dată cu guturaiul, fie constituind o complicație a lui. Mai pot interveni însă și alte complicații, de vecinătate : faringitele și otitele (mai ales la copii), ca și altele mai îndepărtate : microbii invadind căile aeriene ale plămînilor pot da bronșită sau congestii pulmonare.

Pentru prevenirea guturaiului este importantă „corectarea” deficiențelor respiratorii (deviații de sept, polipi, sinusite etc.). Se va evita contactul cu frigul umed, cu bolnavii de guturai. Se va practica călirea organismului prin folosirea unei îmbrăcămîni corespunzătoare anotimpului, prin spălarea zilnică a corpului cu apă rece, aerisirea continuă a locuinței și a locului de producție ; obiceiul onora de a trage pe nas câteva picături de apă rece — cînd se spală — este în schimb o modalitate sigură de a ușura apariția guturaiului sau a sinusitei.

Guturaiul nu are un tratament etiologic ; sulfamidele și penicilina sint fără efect. Este bine să ne restringem pe cît posibil activitatea, să ne acordăm cît mai mult repaus în timpul liber. În caz de febră, e obligatorie izolarea la domiciliu. Ca măsuri practice : se va combate răceala prin băi fierbinți la picioare ; se vor bea ceaiuri calde de nalbă, salvie sau ței și se vor

lua zilnic 3—4 tablete de aspirină. Este recomandabilă și gargara cu ceai de mușețel. Dacă scurgerile nazale sint abundente, vom recurge la dezinfectante nazale cu o soluție de efedrină 0,5—1 la sută, amestecată cu ser fiziologic sau cu preparate tipizate (Rinofug, Fedrocaină, Mentorin etc. — N. R.). Vitamina C în doze mari pe cale bucală este întotdeauna utilă.

Dr. Igor Rozin

TERAPEUTICĂ

Tonicele inimii

În perioada de decompensare, inima nu mai poate împinge în artere tot sîngele pe care îl primește. Administrarea unui tonicardiac mărește însă puterea de contracție a mușchiului inimii ; acesta, pompînd sîngele cu mai multă putere, va îmbunătăți astfel circulația sîngelui.

Dintre tonicardiace, digitala și strofantina fac parte din „arsenalul” de bază pentru tratamentul insuficienței cardiace.

Digitala este o pulbere care se prepară din frunzele unei plante numită degetărel. Se administrează ca medicament sub formă de pulbere, tinctură sau soluție alcoolică numai la indicația și sub supravegherea medicului. Dozele prea mari de digitală duc la fenomene de intoxicație. De asemenea, avind în vedere că digitala se elimină greu și că se acumulează în organism, trebuie să fim cu băgare de seamă, deoarece chiar dozele mici luate timp îndelungat pot da, prin acumulare, fenomene toxice.

În mod schematic, la început se ia de trei ori pe zi cîte o tabletă de pulbere foi de digitală (conținînd 0,10 g digitală) sau de trei ori pe zi cîte 5—10 picături digitală soluție 1 la mie timp de cîteva zile. După aceea doza se scade la 1/2—1 tabletă sau 5 picături digitală pe zi. Dozele prescrise de medic vor fi luate de bolnav exact și la același interval de timp. Picăturile vor fi luate cu multă atenție pentru a nu depăși numărul prescris. Flaconul cu picături de digitală trebuie să fie ermetic închis intrucît, fiind vorba de o soluție alcoolică, se evaporă cu timpul ; soluția rămasă în flacon capătă astfel o concentrație mai mare și există deci pericolul de supradozare.

Bolnavul care a avut o insuficiență cardiacă este obligat să continue toată viața tratamentul de întreținere cu digitală.

Strofantina este tonicardiacul pe care medicul îl prescrie în toate cazurile în care urmărește un efect rapid. Strofantina nu poate fi administrată „peste” un tratament cu digitală. S-ar produce o acumulare toxică acută între digitala administrată anterior (și care se elimină greu din organism) și strofantina adăugată. Indicația majoră a strofantinei este astmul cardiac, edemul pulmonar acut și insuficiența car-

esculap
esculap esculap
.sulap esculap escula
lap esculap esculap escu
esculap esculap esculap
sulap esculap esculap escu.
ip esculap esculap esculap e
sulap esculap esculap escula
lap esculap esculap esculap e

diacă veche, în care digitala nu a fost tolerată sau nu a fost eficientă.

Injectiile cu strofantină trebuie făcute de personal medical calificat, în dozele prescrise de medic, în diluții cu soluție de glucoză, strict intravenos și foarte încet.

Dr. I. Sovetov

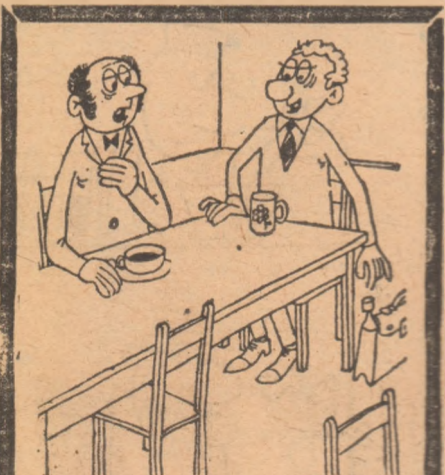
TEST MEDICAL

Știți anatomie?

- 1) Cîți mușchi există în corpul ome-nesc ?
- 2) Plămînul drept este mai mare decît cel stîng ?
- 3) Substanța colorată a globulelor roșii din sînge se numește hemoglobină ?
- 4) Există în scheletul omului oase care pot rezista la o presiune de peste o tonă ?
- 5) Culoarea ochilor se datorește pigmentului din iris ?
- 6) Pielea se compune din trei straturi ?
- 7) Care este raportul ideal al lungimii capului față de corp ?
- 8) Creierul conține mai multă apă decît inima ?
- 9) Care sint cele patru grupe principale de sînge ?
- 10) Ce este de fapt „mărul lui Adam” ?
- 11) Cîți litri de aer expiră un om în stare de repaus ?
- 12) Cîte celule nervoase are scoarța cerebrală ?

RĂSPUNS

- 1) Aproximativ 680 de mușchi. 2) Da. El are trei lobi, în timp ce plămînul stîng numai doi. 3) Da. Principala funcție a globulelor roșii este de a înmagazina și transporta acest pigment. 4) Da. Osul tibia, de la picior poate rezista la o presiune de 1 500 kg (o tonă și jumătate !). 5) Da. Cu cît e mai bogat în pigment, cu atît culoarea ochilor e mai închisă. 6) Da. Epidermul, dermul și țesutul subcutanat. 7) Capul e cuprins de 7 ori și jumătate în înălțimea corpului. 8) Da. Inima are 70% apă, creierul 75%. 9) A, B, AB, O. 10) Este fața anterioară a cartilajului tiroid. 11) 7—8 litri. 12) 10—15 miliarde.

— Zici că ți-a recomandat doctorul să bei ceal de sănătate dimineața, la prînz și seara ? Dar de plăcut, îți place ?
— Îndoit cu rom, merge !

JAMAICA

Tragedia unui oraș

Golful care adăpostește orașul Kingston, capitala insulei Jamaica, este despărțit de mare printr-o lungă și îngustă fișie de uscat la capătul căreia s-a aciuat mica așezare Port Royal. Când cerul e senin, turiștii pornesc cu barca pe mare și, nu departe de țărni, privesc cu interes spre adâncurile apei. În fața ochilor li se deschide o priveliște feerică: un oraș subacvatic cu case, biserici, străzi și trotuare. Cîndva, în locul acela s-a petrecut o tragedie legată

și 8 000 de locuitori. La cheiurile portului era o forfotă continuă: veneau și plecau vase-corsar sau corăbii comerciale care poposeau la Port Royal spre a cumpăra, la prețuri derizorii, mărfurile jefuite de piraiți.

O cronică păstrează o descriere a orașului: „Marinari bărboși, arși de soare și de briza mării, îmbrăcați în mățăsuri orientale și purtând podoabe scumpe, se imbulzesc lângă chei și joacă jocuri de noroc pe monezi de aur

unor analize. E vorba de rom, vin și brandy. Am descoperit șase mii de pipe de lut, obiecte de argint, ceasuri de buzunar și un dispozitiv de aramă pentru distilarea romului.”

Robert Morks a amintit, de asemenea, despre cea mai importantă descoperire făcută la Port Royal: o ladă cu stema lui Filip al IV-lea al Spaniei, plină cu monezi de argint bine conservate din anii 1653—1691.

Lada este, evident, o pârțică infimă din comorile Port Royal-ului. Dar unde e restul? Deocamdată nu se știe. Legenda care spune că undeva în orașul subacvatic ar exista bogății fabuloase n-a primit deocamdată confirmare.

M. Zubko

FRANȚA

Ajaccio nu uită

Cum am ajuns la Ajaccio, mi-am înabușit dorința firească de a-mi găsi mai întii un adăpost în acest oraș pe care-l vizitam pentru prima oară, am lăsat valiza la camera de bagaje („Chitanța, domnule! Ați uitat să luați chitanța”, a strigat după mine funcționarul) și am ieșit grăbit din gară.

În sfârșit, eram la Ajaccio, pe care de mult voiam să-l văd. Golful azuriu, superbul golf pe al cărui țărm se întinde orașul și care ar putea adăposti o întreagă flotă, era din păcate adormit, atât de adormit încît singura ambarcațiune care-l străbătea, un mic remorcher ajuns, nu se știe de ce, pînă în mijlocul lui, făcea o gălăgie asurzitoare; neîntîlnind nici o piedică în cale, sirena vasului se auzea pînă la gara de pe mal.

Priveam curios în jur. La Ajaccio nu sînt numai case vechi, ca la Bastia sau Corte; printre ele se înalță și edificii de dată recentă. Nici străzile nu mai sînt toate medievale; există și un bulevard destul de larg. Mai e și o mică piață, înconjurată de palmieri, coborâtă parcă de pe scena unui teatru, unde se face negoț cu cele mai diverse produse alimentare: pepeni galbeni și portocale, brînză de capră, cicoare proaspătă, struguri timpurii și puzderie de vietăți marine: pești, crabi, caracatițe cu ochi de om etc.

Nu departe de forfota pieței, niște cafri așteptau resemnați ca stăpînii să le încareze iar în spate marfa pe care nu izbutiseră s-o vîndă și să pornească spre casă. Dar stăpînii nu se grăbeau, în speranța că doar-doar au să se ivească niscui cumpărători întîrziți.

Parcate lângă necuvîntătoarele pastrupe, cîteva taxiuri antediluviene așteptau niște ipotetici clienți la fel de răbdătoare și disperate ca stăpînii cafriilor. Mașinile erau foarte hodogroge. Cred că și Napoleon trebuie să fi circulat cu ele! (N-are nici o importanță că pe vremea lui Napoleon nu existau încă automobile; în Ajaccio orice se leagă de numele lui Bonaparte și nu-i de fel prudent să polemizezi pe această temă cu vreun localnic).

Oricum, eu n-am cutezat s-o fac. Iar după trei ore de hoinăreală fără să-mi cruț răbdarea și picioarele sîm constatat că eram la capătul puterilor: peste tot Napoleon, numai Napoleon. Deși, ca să fiu sincer, la început m-am bucurat cînd i-am întîlnit atât de repede numele. La numai cîteva zeci de metri de gară, am și văzut o tăbliță frumos emailată, pe care era înscris numele principalei artere a orașului: „Strada Napoleon”.

Curînd, plăcerea mi-a fost reinnoită: în fața mea se afla Cheiul Napoleon. Au urmat apoi — nu-mi amintesc exact în ce ordine — străzile Bonaparte, Primul Consul, Austerlitz, Wagram, Jena, Podul Arcole. Dar, de la o vreme, locurile legate de victoriile marelui corsican au început să mă agaseze. Lucrurile nu s-au terminat însă aici. Pentru că la Ajaccio și se amintește și ce familie mare avea „micul corsican”. Unchiul după mamă, Joseph Fesch, își perpetuează memoria prin strada Fesch, lui Jérôme, unul din frații lui Napoleon, i s-a consacrat un bulevard, lui Lucien, alt frate, o stradă, iar fiului care a murit de tînr, dar care încă la naștere căpătase titlul de rege al Romei, altă stradă. Un mare bulevard unde, sleit de puteri, m-am odihnit puțin pe o bancă, se numește „Doamna mamă”. Spre deosebire de alți membri ai familiei lui Napoleon, Laetitia n-a căutat să se căpătuiască personal, dar a vegheat neobosit ca nici unul din copiii ei să nu fie cumva văduvit de titlurile și onorurile care, credea ea, i se cuveau. Laetitia era astfel un model de femeie corsicană din vremea aceea,

de mamă corsicană pentru care nu există nimic mai scump și mai important pe lume decît familia și prosperitatea ei.

Cînd într-un tîrziu m-am întors cu spatele spre zidurile caselor pe care erau prinse tăblițele cu genealogia napoleoniană, privirea mi-a fost izbită de monumente ale lui Napoleon: într-un loc prim consul, în altul împărat, în al treilea înălțat pe un soclu de piatră și înconjurat de patru bărbați și cei patru frați. Aceștia sînt în picioare, dar Napoleon, cu o cunună de lauri pe frunte, e călare pe un cal.

În fine, pentru variație, cînd privirea nu se oprește pe o statuie, poartă asupra vitrinelor magazinelor, pe firmele unor cafenele, cinematografe, restaurante care poartă, toate, fie numele împăratului, fie al mamei lui sau al Josephinei. Cred că bravi locuitori din Ajaccio au pentru Josephine, prima lui soție, aceleași calde sentimente pe care le-a avut și Napoleon. Pînă la urmă, se știe, Bonaparte s-a despărțit de ea, dar locuitorii din capitala Corsicii i-au rămas fideli, cu atât mai mult cu cît calculul lui Napoleon că prin înrudirea cu cea mai celebră dinastie regală din Europa i-ar putea sili și pe ceilalți monarhi ai continentului să se împace cu el a fost înfirmat de evenimente. Pentru monarhi, Bonaparte rămăsese tot un uzurpator, un parvenit și un monstru. De aceea nici Ajaccio n-o acceptă pe Maria-Luiza; în schimb portretele Josephinei pot fi văzute peste tot — atât alături de Napoleon, cît și singură: pe minere de bricege, evantaie, perdele, mușamale, lingurițe de ceai, păhăruțe pentru ouă... E, de altfel, greu de imaginat vreun lucru pe care fantezia corsicană (de multe ori lipsită de gust) să nu fi răspîndit mult îndrăgita imagine.

Din fericire, începuse să se întunece și privirea a putut să mi se odihnească de toate aceste monumente și portrete. Și abia atunci mi-am putut da seama ce frumoasă e marea care scaldă promontoriul la poalele căruia se află Ajaccio, și ce splendide sînt culorile cerului cînd, din albastru intens, se preschimbă brusc în bleumarin, pentru ca apoi să devină chiar negru; cum stelele presărate pe firmament capătă, treptat, o strălucire tot mai mare. O clipă se ivesc steluțe și pe pămînt, dar numaidecît pălesc; lămpile aprinse la ferestre, sînt foarte repede acoperite de jaluzele, jaluzele oarbe corsicane, prin care nu poate răzbi nici un strop de lumină.

M-am așezat pe parapetul cheiului. Pietrele mai păstrau încă o parte din căldura adunată în cursul zilei. Briza mării adia ușor, iar undeva, nu prea departe, se întindea țărmul opus Africa. Pe plajă, chiar lîngă apă, se zărea silueta unui bărbat care pescuia. Alături, o găleată, din care răzbăteau din cînd în cînd plescăituri slabe, și o pereche de pantofi așezați cu grijă. Valurile se rostogoleau calm pînă la picioarele omului. Se vedea că pescarul era un as în indeletnicirea lui, pe care o practica cu pasiune. Cînd m-am așezat pe parapet, a întors neliniștit capul spre mine: se temea probabil să nu intru în vorbă cu el și să-i tulbur liniștea.

Apoi, pescarul, care voia să fumeze, dar se temea ca flăcăriua brichetei să nu cadă pe apă, s-a mai întors o dată cu spatele spre mare. Și deși a ascuns lumina în cășul palmelor, am putut să-i deslușesc pentru o clipă fața-i trecută bine de prima tinerețe, cu cute adînci, și gîtul vîrît într-o cămașă descheiată.

Cine era? Aveam să-l mai văd vreodată? Îl întîlnisem acolo între Moscova și Africa, deslușindu-i fața în sclipirea de o clipă a unei brichete, care s-a mistuit apoi numaidecît și pentru totdeauna în întunericul nopții corsicane... Și totuși, l-am reîntîlnit și încă în împrejurări plăcute pentru mine.

R. Bersadski

— Nu-i ultimul tren. Miine au să mai fie și altele

Jamaica.

Interpretă de muzică populară

de numele „amiralului” piraiților, Henry Morgan.

În copilărie, Henry a fost răpit la Bristol și vîndut în Barbados. Cînd bălătul s-a făcut mare, a fugit în Jamaica, unde s-a înhăitac cu piraiții. După un număr de ani, pentru formidabilele-i „acte de curaj”, Morgan a fost ales „amiralul” piraiților. Autoritățile coloniale britanice au recurs și ele la serviciile lui. Prima misiune din partea guvernatorului insulei, Thomas Maudiford, a primit-o în 1668; trebuia să captureze cîteva spanioli, spre a afla de la ei planurile de cucerire a Jamaicai de către Spania. „Amiralul” s-a întors nu numai cu prizonieri, ci și cu o mare sumă de bani. Apoi a început să prade tot mai des așezările spaniole din Cuba, Panama și multe alte colonii, iar pe mare ataca „caravanele de aur” ale spaniolilor.

Baza lui Morgan era la Port Royal. Acolo își păstra comorile. O parte din pradă o dădea autorităților, dar și el se îmbogățise. Port Royal prospera; devenise unul din cele mai mari orașe europene din Lumea Nouă: 800 de case

a căror valoare nu interesează pe nimeni. Circumstanțele sînt tixite cu cupe de aur și argint, bătute în pietre prețioase, furate din cincizeci de catedrale. Fiecare clădire din oraș e un tezaur. Chiar și simplii marinari poartă cercei de aur masiv cu pietre scumpe. Bătăile soldate cu crime sînt la fel de frecvente ca și simplele încăierări, iar în localurile unde se dansează cadavrele zac pe jos pînă cînd toată lumea pleacă...”

Coroana britanică prețuia mult „activitatea” lui Morgan. Încît acesta a fost numit mai întii comandantul escadrei engleze din Jamaica și apoi chiar vice-guvernator al insulei. Cu toate acestea, piratul n-a putut face o pașnică carieră de funcționar colonial, intrucît a căzut în disgrăție. Chemat la Londra, a fost internat la Tower. După cîteva ani, a fost eliberat din închisoare, dar a căzut în darul beției și, în 1688, a murit.

Ce s-a întîmplat însă cu Port Royal? La 7 iunie 1692, un cutremur de o forță neobișnuită a distrus cuibul piraiților. Pămîntul s-a crăpat și în groapa în care s-au prăbușit străzile orașului a năvălit marea. Bubuitul surprărilor de teren și mugetul valurilor se contopeau cu țipetele disperate ale oamenilor și cu trozneteale forturilor, depozitelor și caselor care se năruiau.

Din orașul cîndva înfloritor au mai rămas la suprafața solului numai cîteva ulicioare periferice. Dar nici ele n-au rezistat mult. După zece ani, resturile orașului au fost mistuite de un incendiu, iar apoi peste ele a trecut și un uragan.

Acum cîteva ani, arheologul-scafandru Robert Morks a făcut niște săpături la Port Royal, după care a publicat un articol despre primele rezultate: „Este cel mai mare obiect de arheologie submarină din întreaga emisferă vestică. El ne dă unica posibilitate de a constata cum arăta un întreg oraș în secolul XVII. În cursul săpăturilor am găsit chiar și alimente, de pildă unț, care era tare ca piatra. Știm ce fel de tutun se fuma atunci, căci am găsit o frunză întreagă de tutun. Putem spune cît de tari erau băuturile care se consumau pe vremea aceea: conținutul cîtorva sticle înfundate a fost supus

globe
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Talente precoc

Foto: V. Sustov (APN)

PE RUTA ITACA-ISLANDA

Secretul lui Ulise

Tot mai mulți cercetători înclină să creadă că „Odiseea” descrie fapte reale, că după sfârșitul războiului troian Ulise, istețul rege al insulei Itaca, a pornit într-o lungă călătorie pe mare. Dacă așa stau lucrurile, se pune însă întrebarea: care a fost itinerarul călătoriei lui Ulise? Ce țări a vizitat legendarul erou?

În poemul lui Homer se spune că corăbiile lui Ulise au fost minate de Euros, vântul de răsărit, spre apus de Itaca. De aceea, s-a crezut că Ulise a vizitat Sicilia, sudul Italiei, Sardinia și Tunisia. Dar de ce să se fi limitat temerarul navigator să străbată numai Marea Mediterană? În secolul XII î.e.n. (când s-au petrecut evenimentele narate în „Odiseea”), Grecia întreprindea legături destul de strânse cu Sicilia și o călătorie până acolo nu mai era deci o aventură ieșită din comun. Geograful francez Gilbert Pillod afirmă că itinerarul lui Ulise s-ar fi prelungit până în Oceanul Atlantic. El a descoperit în poem un fel de cheie cu ajutorul căreia se poate determina, socotește el, distanța străbătută de corăbiile lui Ulise. Astfel, distanțele sînt date în zile de drum (mai exact, în zile și nopți), căci corăbiile pluteau atît ziua cît și noaptea. Autorul spune, de pildă, că spre a parcurge distanța dintre „insula Cythera” și „țara lotofagilor” lui Ulise i-au trebuit nouă zile, iar distanța dintre această ultimă țară și „insula ciclopilor” a fost străbătută într-un sfert de zi. Nu indică, însă, și viteza medie a corăbiilor grecești și de aceea distanța străbătută de ele nu poate fi calculată după formula clasică. În schimb, poemul pomeneste despre o seamă de călătorii pe mare cu un itinerar cunoscut: 1. Călătoria lui Telemac din Itaca la Pilos, 2. Continuarea acestei călătorii de la Pilos la Elida și 3. Călătoria lui Ulise de la Corfu la Itaca. Toate aceste zone geografice sînt reale. Cunos-cînd numărul zilelor de drum, se poate calcula că viteza corăbiilor a fost în medie de 8,7 noduri. Mai departe: înmulțind viteza cu timpul cît a durat călătoria lui Ulise, ne putem într-adevăr convinge că geograful francez ar putea să aibă dreptate. Corăbiile lui Ulise s-au aventurat poate în Oceanul Atlantic!

După alte indicații ale poemului (direcția vîntului, poziția stelelor etc.), itinerarul lui Ulise poate fi reconstituit aproape pas cu pas. De exemplu: cînd eroul părăsește „insula Ohihia” și se îndreaptă spre patrie, nimfa Calipso îl sfătuieste să navigheze în așa fel, în-cît Urso Mare să fie mereu în stînga. Dacă ținem seama de anotimp (era toamnă) și de poziția stelelor pe cer acum 3000 de ani, putem deduce că Ulise a pornit spre sud. Gilbert Pillod a mers cu calculele mai departe și a stabilit, cu aproximație, țările vizitate de Ulise. Iată, deci, după geograful francez, care a fost itinerarul lui Ulise: „Țara lotofagilor” ar fi, de fapt, țăr-mul atlantic al Marocului. Locuitorii ei cunoșteau din cele mai vechi timpuri un stupefiant preparat din cîne-pă indiană. S-ar părea deci, că „lotu-sul” care i-a îmbătat pe tovarășii de

drum ai lui Ulise a fost acest stupefiant. Arhipelagul Ciclopilor pare a fi Insulele Canare, iar gigantul Polifem care, într-un acces de furie, zvirla stînci în mare, personificarea vulcanului Tenerife (de unde presupunerea că Ulise și marinarii lui au asistat la erupția acestui vulcan). Insula Eol, „în-conjurată de stînci ca de niște ziduri” seamănă cu Madera (de altfel, această ipoteză e mai veche). Dar „țara listrigonilor”? Recurgînd la aceleași calcule și deducții, s-ar părea că ea coincide cu țărmul vestic al Irlandei. Apoi: insula zeiței Circe ar putea fi una din Insulele Hebride, „țara khimerienilor” tot Irlanda, de data această însă țărmul ei nordic, iar Scylla și Charibda ar putea fi identificate cu stîncile de pe țărmurile Scoției. Pillod consideră, în continuare, că Ohihia ar fi Islanda.

De ce nu li s-a spus însă țărilor pe nume, de ce a fost impletit adevărul cu mitologia? Iată explicația dată de Pillod. De cele mai multe ori, cînd navigatorii de altă dată se aventurau în călătorii atît de lungi, ei căutau metale deficitare. Grecii, de pildă, aveau nevoie de cositor, utilizat la fabricarea bronzului. Pe vremea aceea, țările din bazinul mediteranean importau cositor din Insulele Britanice. Dar și atunci existau „intermediari”; astfel, orașul Tartes, din peninsula Iberică, era un intermediar „consacrat” în negoțurile cu cositor, sporindu-i astfel prețul. De aceea, probabil, Ulise a avut grijă să ocolească peninsula Iberică. Și tot de aceea Homer și-a codificat poemul, spre a nu dezvălui concurenților noul drum comercial al grecilor. Acest tîlc ascuns al călătoriei lui Ulise a fost, însă, cu timpul dat uitării. Cu atît mai mult cu cît, se știe, poemul a fost transmis din generație în generație pe cale orală și scris abia în secolul VIII î.e.n., deci la 400 de ani după expediția lui Ulise.

(După „Znanie-Sila”)

ÎN 1001 DE IMAGINI

Capcane pentru fum

Inginerul V. Șvedov colecționează... coșuri de fum. Nu „în natură”, evident, ci în desen, fotografii, schițe. Într-un cuvînt, adună orice imagine referitoare la asemenea construcții, vechi sau noi. În albumul cu peste o mie de imagini, cite numără azi colecția lui V. Șvedov, pot fi văzute primele coșuri de fum, apărute în secolul VI în nordul Italiei (abia atunci au învățat înaintașii noștri să confecționeze „canale” pentru fum), precum și primele coșuri din Orientul Îndepărtat, unde în acest scop erau utilizate trunchiuri scobite de arbori. Imaginile din evul mediu, epocă în care coșurile au învățat întreaga Europă occidentală, înfățișează instalații impunătoare, atît de largi încît un co-

șar voinic trecea ușor prin ele. O dată cu fumul ele absorbeau însă și multă căldură, încît cu timpul oamenii au învățat să construiască coșuri înguste.

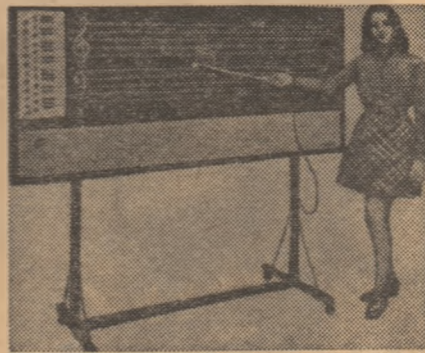
Apoi pădurea de coșuri a devenit ne-lipsită din peisajul urban. Pentru a-i ocroti pe orășeni de fum, în secolul trecut constructorii au înălțat coșuri-gigant de cite 100 de metri. Primul coș rotund a fost construit în Germania, pe la mijlocul secolului XIX. Pînă atunci coșurile erau pătrate, dreptunghiulare, octogonale.

PENTRU MELOMANI

Tabla sonoră

Prezentată la o expoziție pariziană, tabla muzicală e destinată celor ce vor să învețe solfegiul. Ca pe orice tablă, și pe aceasta se poate scrie cu creta și la nevoie șterge cu buretele cele scrise. Dar dacă profesorul atinge cu degetul sau cu linia o notă de pe portativele desenate, nota „prinde glas”. Dacă atinge simultan mai multe note obține ceea ce se numește un acord.

Tabla e dotată cu un sistem electronic. Fiecare linie a portativului are un dispozitiv sonor care reproduce sunetul notelor respective, iar cele două por-

tative de pe tablă sînt rezervate unul cheii sol, celălalt cheii fa. În felul acesta, melodia înscrisă pe portativul în cheia sol poate fi acompaniată, la nevoie, de acorduri în cheia fa. Amplificatorul de sunet are 95 de transistoare și e conectat la 2 microfoane.

Tabla muzicală are dimensiunile de 1,8x3,4 metri și cîntărește 48 de kilograme.

TOATE AU O LIMBĂ...

Ce nu le place elefanților?

Un răspuns autorizat la această întrebare, cuprinzînd informații prețioase pentru cei ce vizitează țările calde, îl dă anunțul afișat în locurile cele mai vizibile ale Parcului național din Ceylon. În această imensă rezervație animalele sălbatice trăiesc ca la ele acasă, în totală libertate. Dar, cu toate că s-au obișnuit cu aflulul de vizitatori, manifestă totuși anumite intoleranțe față de o seamă de obiceiuri ale turiștilor. Astfel, în ce le privește pe pahiderme, anunțul avertizează: elefanții nu suportă culorile țipătoare (de aceea turiștilor li se recomandă să adopte o ținută sobră); nu-l agreează pe vizitatorii nepoliticoși care, întîlnindu-i, nu le dau înțietate; pe cei care îi deranjează în

„a varia v
„a varia varia v
„a varia varia varia v
„a varia varia varia varia v
„a varia varia varia varia var
„a varia varia varia varia v
„a varia varia varia varia varia v
„a varia varia varia varia varia v
„a varia varia varia varia varia v

orele de siestă; pe cei lipsiți de tact care rid în gura mare de înfățișarea lor în aparență greoaie, mai ales dacă îi mai și arată cu degetul; cei mai greu suporta însă urletele transistoarelor, care îi calcă pe nervi. Se pare, însă, că lista intoleranțelor elefantine nu se oprește aici. De aceea, prudență, conducerea parcului recomandă vizitatorilor să nu coboare din automobile, pentru a preîntîmpina eventuale accidente. Iar pentru ca turiștii să ia recomandările în serios, ele sînt însoțite de desene sugestive: de exemplu, avertismentul „Nu coborîți din automobile!” e însoțit de un desen reprezentînd un craniu de elefant și două oase încrucișate, care pretutindeni înseamnă același lucru: pericol de moarte.

A. Koroliova

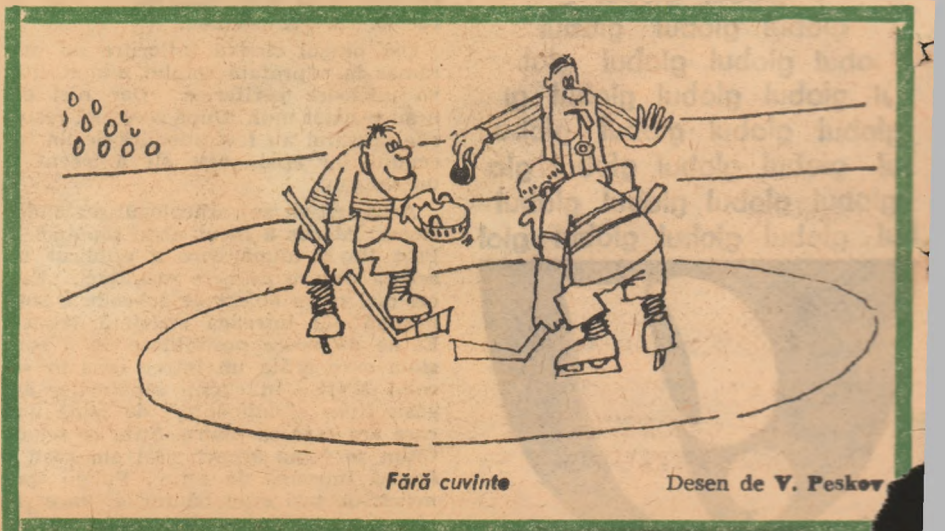
CALEIDOSCOP

Pașnicii „ghilotiniști” și alții

În Italia a fost întocmit un dicționar care cuprinde 7000 de profesii. Pentru a explica, însă, denumirile acestor profesii a fost nevoie de 30 000 de cuvinte. De ce atîta risipă însă? Pentru că în dreptul fiecărei profesii e dată, în afara denumirii oficiale și îndeobște cunoscute, și aceea sub care circulă în diferite dialecte și jargoane. Iată cîteva exemple: în vorbirea curentă gaio înseamnă vesel; același cuvînt e folosit însă și pentru a denumi profesia de mecanic de macara portuară; ammazatore înseamnă în limba italiană ucigaș, dar și vîntor de balene; după cum ghigliottinisto nu are nici o legătură cu binecunoscutul instrument, ci e denumirea unei profesii, aceea a muncitorilor din tipografia care lucrează la mașinile de tăiat hîrtie.

Prima expoziție a vîntorilor

Comitetul internațional pentru vîntoare a hotărît organizarea unei expoziții tot internaționale, de cinegetică. Ea va fi deschisă în 1971 la Budapesta. În cadrul ei, vîntori din toate țările lumii vor participa la un concurs de cînt de vîntoare, precum și la alte manifestări cinegetice: concurs de vîntoare cu șoimi, pescuit, filme cu subiecte inspirate de vîntoare. Gurile rele pretind, că nu va lipsi nici o altă manifestare: poveștile vîntorești.

Fără cuvinte

Desen de V. Peskov

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

T. N. — Turda : Nu există nici o legătură între conjunctivită și timiditate. Oricum, tratamentul aplicat de dv. trebuie confirmat de un oftalmolog. În cealaltă problemă nici meprobamatul, nici cel mai bun medic nu vă pot fi de atît folos ca voința dv. Apelați totuși la un neuropsihiatru care v-ar putea ajuta să utilizați mai bine propriile rezerve psihice !

O. SIN — Brașov : 1) Un dicton latin spune : „Medicus alter morbus“ (Și medicul poate constitui o boală). Avem impresia că tratindu-vă afecțiunea cu prea mulți medici și după prea multe metode terapeutice ea s-a cronicizat. Vă sfătuim să urmați acum recomandările profesorului pe care l-ați consultat. 2) Faceți ex-

ces de televizor. O comisie pentru studierea efectelor mediului și luminii asupra sănătății a stabilit că numărul orelor petrecute la televizor nu trebuie să treacă de 1 000 pe an.

OEDIP — Pitești : Nu e vorba de o insuficiență cardiacă, ci de o cardioateroscleroză. Tratamentul ce vi s-a indicat este judicios. Puteți folosi sare — în cantități moderate, maximum 7-8 g/zi —, grăsimi (mai ales vegetale) și ouă cu zgîrcenie, ciocolată și bere din cînd în cînd.

GH. ANDRIESEI — Roman : Este vorba probabil de un psoriazis, boală greu de tratat cu mijloacele actuale. Cereți sfatul specialiștilor de la clinica dermatologică din Iași.

CONSUMAȚI PRODUSELE LACTATE SIBIANA

DE ASEMENEA, CEREȚI NOILE PRODUSE SPECIALE PENTRU SANDVIȘURI :

- * BRÎNZĂ TOPITĂ ÎN PASTE CU DIVERSE INGREDIENTE ȘI CONDIMENTE
- * BRÎNZĂ TOPITĂ CU SALAM SAU ȘUNCĂ

COOP

ADRESAȚI-VĂ CU ÎNCREDERE UNITĂȚILOR DE CISMĂRIE ALE COOPERĂȚIEI DE CONSUM CARE VĂ OFERĂ CU PROMPTITUDINE ȘI CONȘTIINȚIOZITATE SERVICIILE LOR.

DECEMBRIE LUNA CADOURILOR !

RECOM

Un cadou pe care-l puteți face acum, în preajma sărbătorilor de iarnă : o sticlă de bitter, gin, vermut sau coniac TOMIS.

ÎNTEPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ

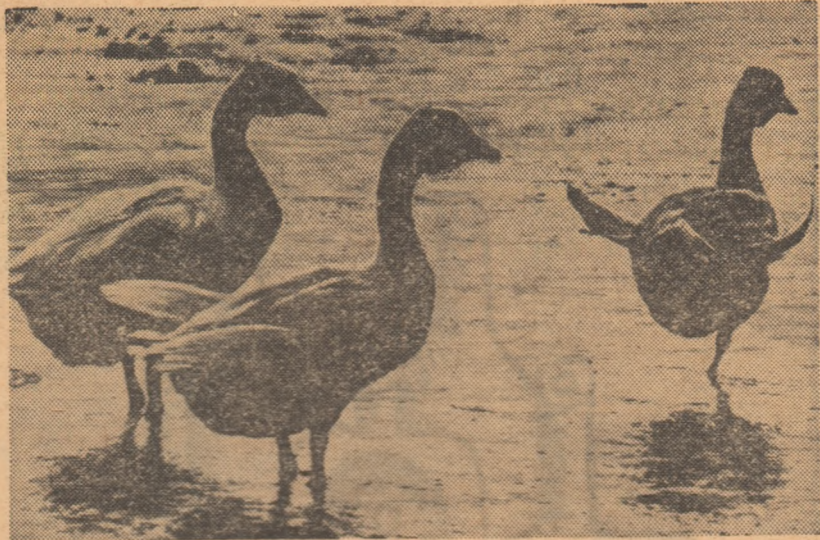
BRĂILA

Piața Hristo Botev, Bloc A2, Telefon 12990

Produce și livrează fără repartiție, pe bază de comandă, avînd asigurată materia primă, următoarele :

- Guri de ham din fire sîjal, ștreanguri, căpește
- Odgon, orice diametru, frînghii rufe, sfoară tapițerie
- Plăpumioare matlasate pentru copii, jachete cu bonete matlasate, garnituri din finet și pichet pentru copii
- Diferite confecții de vară din indian pentru copii
- Roabe metalice cu roată din cauciuc masiv
- Dulapuri metalice pentru haine, acte și scule
- Săpun de rufe de 45 și 60% grăsimi
- Luminări galbene și albe
- Luminări pentru nunți și botez
- Jucării din lemn într-un bogat sortiment
- Produse din masă plastică (sunători pentru copii, răzuști, stropitoare)
- Diverse alte produse din mase plastice la comanda beneficiarului
- Paturi metalice tip internat, valoarea sub 300 lei
- Agrafe și clipsuri
- Chei aragaz pentru desfacerea piuliței de siguranță
- Cuiere pom cu 5 brațe
- Suporturi șervețele
- Suporturi prosoape de perete din masă plastică
- Suport hîrtie igienică, masă plastică
- Trusă voiaj cu 6 furculițe
- Coșuri din răchită pentru zarzavat
- Fărășe din material plastic
- Rachete cu mingi din material plastic
- Construcții metalice ușoare
- Rezervoare metalice pentru depozitare, pînă la 50 000 L

Solistă Foto: V. Dorojinski (APN)

Printre cupidonii

A intrat într-o încăpere veche, cu cornișe sculptate, și deodată s-a pomenit într-o lume ca de basm, plină de cupidonii. La drept vorbind, Mitea Kotelnikov nu s-a mirat. Toț auzise vorbindu-se de ei, ba chiar îi văzuse de nenumărate ori, în parcuri, în serile fără lună. Cei de acum aveau însă ceva deosebit. Adică nu erau niște copilași drăguți. Unii erau mai tineri, alții mai bătrâni, cu un început de chelie. Aripile unora erau nou-nouțe, lucioase, ale altora își pierduseră strălucirea, de parcă trecuseră printr-o curățatorie chimică. Cu toții aveau însă tolbele burdușite de săgeți.

În încăpere era o gălăgie de nedescris, încît cupidonul-dispecer, instalat la un birou masiv plin de telefoane, striga din cînd în cînd:

— Liniște! În vacarmul ăsta nu se

poate lucra!

Gălăgia înceta, dar numai pentru scurt timp.

Telefoanele zbrâmbau mereu, cupidonul-dispecer minuia receptoarele ca un jongleur și-și nota cererile îndrăgostiților. La un moment dat strigă:

— Cupidon Vasea, pleacă în misiune!

Numitul Vasea s-a sculat alene, și-a luat tolba cu săgeți și a întreat:

— Încotro?

— În parc. A doua bancă din stînga...

— Tineri?

— Între două vîrste.

— Hm... N-o să lasă nimic.

— Gura! De la o vreme și-al luat obiceiul să comentezi orice misiune! s-a supărat dispecerul.

— Păi de ce să-mi bat aripile de pomana? În magazine nu mai există nici o pereche de rezervă!

Cupidon Vasea a mai mormăit ceva îninteligibil, dar pînă la urmă și-a luat zborul printr-o spărtură din tavan.

— Tu de ce-mi vii cu săgețile îndoite? I-a luat dispecerul la rost pe un alt cupidon.

— Am ochit conștiincios, Ivan Sidorovici, pe cuvînt de cinste! Drept în inimă! Dar săgeata n-a străpuns-o. Am mai tras o dată, nimic.

— Altii cum reușesc și tu nu?

— Cetăteanul avea o hirtie în portvizit și săgeata s-a oprit în ea.

— Cred și eu! Pe vremuri săgețile străouneau și otelul de Damasc, acum însă se poticnesc într-o hirtie! bombăni un alt cupidon, cu nasul de o roșeață suneată. Îmi amintesc cum cu o singură săgeată am găurit armura unui cavaler! Să mor dacă mint!

— Ai visat! Chicoti un cupidon, ascunzînd sub covor o săgeată îndoită.

— Tinerii! strigă dispecerul. Ce hirtie zici că avea în portvizit?

— Un ordin de repartitie pentru un apartament cu două camere. Se pare că dumneaie era îndrăgostiță de repartitie...

Între timp, prin spărtura din tavan se întorsese cupidonul Vasea. Dispecerul îl și luă în primire:

— Pregătește-te pentru următoarea misiune!

— Sunt în pauza de prînz, Ivan Sidorovici!

— Dragostea nu cunoaște pauză!

— Da ce credeți că noi, cupidonii, ne hrănim cu aer?

— Tineretul de azi e răsfățat, remarcă un cupidon cu barbă albă. În timpul Renașterii lucram cîte 48 de ore fără odihnă și fără hrană! Ca să nu mai spun că în pleistocen...

— Ce-i aia pleistocen? se interesă cupidonul Vasea.

— Cum să-ți spun, în termeni științifici epoca de piatră. Pe atunci erau foarte puțini cupidonii. De altfel nici oamenii nu erau cu duimul.

Și stringîndu-și aripile cam zdrențuite, bătrînul cupidon povesti:

— Ei, pe atunci, dragii mei, oamenii o duceau greu. Nici friptură servită de-a gata, nici haine, nici nimic. Dacă aveau chef de o friptură, trebuiau să ucidă un zimbru! Ușor de zis, să uciți un asemenea tanc! Dar cu ce? Arme — ioc! Numai piatră și piatră! Ei, și cupidonii cum credeți că se descurcau? Aveau servicii de informații, telefoane, dispeceri, ca acum? Nu, dragii mei! Zburau la întimplare, unul cite unul, și ocheau ce se nimerea. Într-o zi, în timp ce zburam așa, deasupra unor stînci, am văzut o neanderthaliană nostimă foc, care-l minca din ochi pe un tînar și chipeș neanderthalian. Băiatul, cu un topor de piatră în mină, trăgea și el cu coada ochiului la fetișcană. Semeniilor lor neanderthalieni fugăreau un zimbru. Făcuseră planul să alunge zimbrul pînă pe sub stîncă unde era flăcăul cel chipeș, iar el trebuia să zvîrle cu toporul în fiară. Nu știu ce m-a apucat dar tocmai atunci mi-am slobozit săgeata drept în inima chipeșului vîinator. Băiatul a oftat, a zvîrlit toporul în neștire și s-a adresat fetișcanei în cea mai pură limbă neanderthaliană: „Ești cea mai frumoasă fată din lume!” Și în timp ce tinerii șușoteau ce șușoteseră tinerii din toate timpurile, zimbrul a trecut liniștit pe sub stîncă și s-a făcut nevăzut. Ei, vă închipuiți furia neanderthalienilor! L-au preluat zdravăn pe flăcău (pe atunci nu se dădeau avertismente în scris), l-au izgonit din trib, ba erau chiar cîț pe ce să-l omoare. Băiatul a plecat cu fetișcana lui, dar au dus-o foarte greu. A trebuit să mai consum cîteva săgeți, căci orice s-ar spune despre dragoste, foamea n-o face să înflorească...

Vocea dispecerului îl oprî pe bătrînul cupidon.

— Unde? Repetați vă rog! La poșta centrală? S-a recepționat. Vasea! Fuga spre strada Gorki, la poșta centrală! O fată așteaptă pe un căscat care i-a fixat acolo o întîlnire și n-a venit.

— Cum s-o găsească? Sint mii de oameni acolo, se indignă Vasea.

— Iar începi? Zboară fără comentarii! Pe fată o cheamă...

Și dispecerul rosti un nume care îl făcu pe Mitea să tresară. Tișni din încăperea ticsită de cupidonii și pornî într-o cursă nebună spre poșta centrală, unde îl aștepta fata de care uitase, uluit de priveliștea cupidonilor. Gonea ca turbat pe străzi întrecînd grupurile de fete și băieți înarmați cu ghitare sau femeile și bărbații încarcați cu sacoșe. Și în timp ce fugea se întreba dacă o s-o mai găsească pe Tanea, dacă o să-l înțeleagă, dacă o să-l ierte...

Dar cupidonul Vasea veghea. Nimeni

din cei îmbrînțiți de Mitea nu l-a repezit, șoferul de autobuz l-a așteptat să urce, iar o trecătoare i-a zîmbit amabil. Cînd, gîfind, a ajuns, în sfîrșit, în holul poștei centrale, n-a putut totuși s-o găsească pe Tanea printre mulțimea de oameni. Dar deodată a simțit că cineva îl înghiontește și o voce cunoscută îi spune: „Uite-o colo, nătăflețule, lingă ghișeu nr. 6!”

— Tanea! a răcnit atunci Mitea din răspuțeri. Sint aici, Tanea!

Pe urmă, după explicațiile de rigoare, s-au plîmbat pe străduțe liniștite, luminate slab de felinare vechi. Apoi au ajuns în dreptul unui anticariat și Mitea a simțit ceva ca o arsură la inimă. S-a oprit, a luat-o pe Tanea de mină și l-a spus... Dar mai e nevoie să vă repet ce l-a spus? Sper că nu mă faceți să cred că nu știți!

...Iar cînd au pornit mai departe, Mitea a văzut în vitrina anticariatului o figură cunoscută, care-l privea sugubăț de pe coperta unui volum prăfuit. Era cupidonul Vasea, cel care bombănea ori de cîte ori era trimis în misiune, dar care își făcea totuși conștiincios datoria.

Ș. Șatrov

La intrarea pe stadion

Sint reporter sportiv. E aproape inutil deci să vă spun că în timpul campionatului mondial de fotbal ardeam de nerăbdare să scriu ceva interesant pe această temă, cu un ecou atît de larg.

Trebuia cu orice preț s-o iau înaintea colegilor mei de breaslă. Dar cum? Pînă la urmă mi-a venit o idee, ba chiar am fost la un pas de succes. Dar de ce la un pas? Să vedeți.

Într-o zi, într-o revistă de specialitate am descoperit un interviu original. Reporterul avusese fericita idee să stea de vorbă cu un controlor de bilete de pe celebrul stadion mexican „Azteca”. Era un controlor bătrîn, care în cei douăzeci și cinci de ani de meserie văzuse multe. Dar nici un meci de fotbal închipuiți-vă, nici un gol, nici un fault! „Pentru că eu stau întotdeauna aici, la postul meu, în afara stadionului — explicase el reporterului. Sint controlor la intrarea principală. Așa încît nu pot să vă spun

• umor •
 „umor umor umor”
 „umor umor umor”
 umor umor umor umor
 ior umor umor umor umor
 umor umor umor umor
 nor umor umor umor umor
 „umor umor umor umor”
 mor umor umor umor umor

nimic despre fotbal, dar în schimb o mulțime de lucruri despre suporteri!”

Și, într-adevăr, bătrînul controlor a povestit reporterului o sumedenie de întîmplări. I-a spus, între altele, cum la meciul cu reprezentativa Braziliei a asistat și președintele. Stadionul era arhiplin. „La un moment dat — a istorisit controlorul — de intrarea principală s-a apropiat în fugă un băiețandru în uniformă de vinzător de cafea și m-a luat repede: „La o parte, mușiu, (Auzi la el! să-mi vorbească așa mie, om de șizeci de ani!) sint grăbit! Voi aștia de pe aici nu aveți cafea, iar președintele îi place cafeaua bună!” „Ușurel, băiete — i-am răspuns calm — am ordin să nu las pe nimeni fără bilet! Așa că așteaptă pînă se termină meciul!”

„Evrîka!” mi-am zis în gînd, citînd interviul. După care m-am repezit pe stadion. I-am explicat directorului-adjunct despre ce era vorba și am găsit toată înțelegerea. După zece minute mă și aflam în fața controlorului-șef al stadionului.

Ardeam de nerăbdare să-l aflu impresiile din zilele acelea de vîrf. La ce întîmplări interesante fusese oare martor?

— Faceți cunoștință, Semionici, i s-a adresat directorul-adjunct. Dumnealui e ziarist, reporter sportiv. Vrea să stea de vorbă cu dumneata.

— E-n ordine, tovarășe director! Lăsați pe mine! i-a răspuns Semionici, un munte de bărbat plesind de sănătate. După care și-a întors privirea spre mine și mi-a făcut cu ochiul:

— Un loc, două sau mai multe? La toate meciurile sau numai cînd joacă „Spartak”?

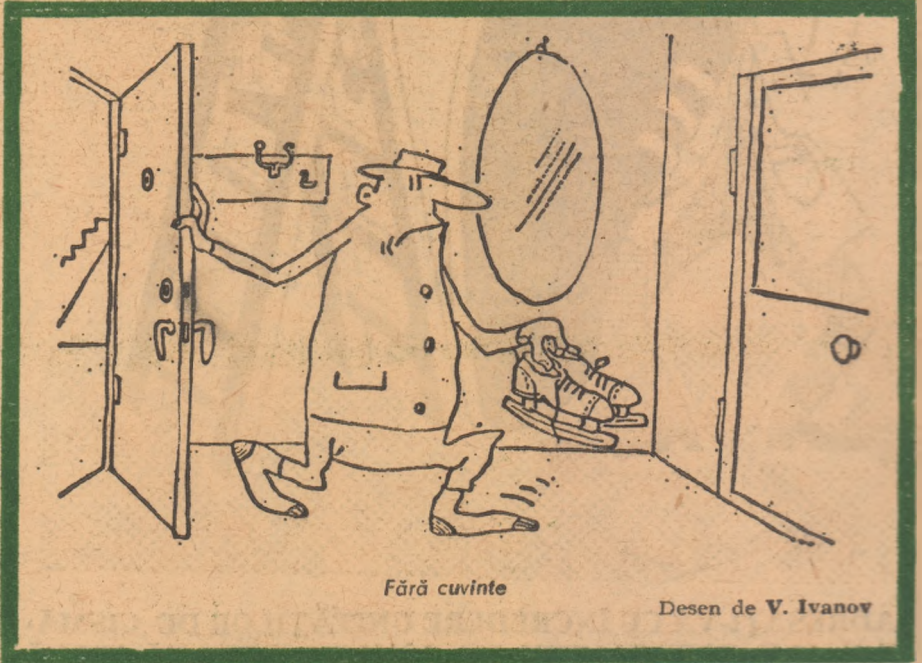
Și pentru că eu făceam, încă nedumerit, Semionici a adăugat:

— Trebuie să știu de pe acum, ca să vă fac rost de niște bilete vechi, doar așa, de ochii lumii. Taxa e de 20 de copeici pentru un meci, o rublă pentru șase meciuri. Bani! înainte, să nu ne vadă ălalți, că e de rău. Fiți pe pace, totul o să meargă ca pe roate. Prima dată o să aveți emoții, pe urmă o să uitați de toți și de toate. Lăsați pe mine, că doar știu să le aranjez!

Și Semionici mi-a făcut iar cu ochiul și m-a bătut protector pe umăr.

Cum spuneam, am fost la un pas de succes. Dar n-am aruncat să scriu reportajul visat. E adevărat, m-am ales cu o cunoștință prețioasă. Dar nu știu, zău, dacă controlorul meu o să-și facă meseria vreme de douăzeci și cinci de ani!

V. Dvorțov

Fără cuvinte

Desen de V. Ivanov